

Varde Kommune

Strategi 07

Plan- og Agenda 21-strategi for Varde kommune

Socioøkonomisk analyse

September 2007

1.	INDLEDNING	1
2.	SAMMENFATNING	2
2.1	5 gode pointer om Varde Kommune	2
2.2	SWOT-analyse	5
2.3	Forslag til temaudpegning	7
3.	BEFOLKNING OG BOSÆTNING	10
3.1	Befolkningsudvikling	10
3.2	Til- og fraflytning	15
3.3	Befolkningsprognoser	17
4.	BOLIG OG BOSÆTNING	23
5.	SOCIALE FORHOLD OG BESKÆFTIGELSE	26
5.1	Uddannelsesniveau	27
5.2	Socioøkonomisk status	28
5.3	Ind- og udpendling	30
5.4	Uden tilknytning til arbejdsmarkedet	36
5.5	Kontanthjælpsmodtagere	37
5.6	Sygedagpengemodtagere	38
5.7	Indvandrere og efterkommere efter indvandrere	39
6.	ERHVERV	40
6.1	Virksomheder og beskæftigelse	40
6.2	Turisme	44
6.3	Turistøkonomi	45
6.4	Motiver for valg af feriedestination	47
6.5	Iværksætterier	50
7.	KOMMUNAL ØKONOMI OG SERVICE	53

1. **INDLEDNING**

Varde Kommune har som et led i udviklingen af den nye kommune truffet beslutning om at igangsætte udarbejdelsen af den første fælles planstrategi: Planstrategi 2007.

Som et først trin i udarbejdelsen af planstrategien er nærværende socioøkonomiske analyse udarbejdet. Den socioøkonomiske analyse bygger på udleveret materiale, der bl.a. omfatter KMD's befolkningsprognose. Hovedparten af det yderligere anvendte datamateriale er offentligt tilgængeligt hos eksempelvis Danmarks Statistik. Enkelte data er fremskaffet ad anden vej som f.eks. Region Syddanmark. Datakilden fremgår i forbindelse med hver datapræsentation.

Nøgletallene i datamaterialet for Varde Kommune sammenholdes med tilsvarende nøgletal for nabokommunerne, regionen og hele landet. Udvælgelsen af nøgletal og sammenligningskommuner er baseret på overvejelser om brugsværdien af oplysningerne. Det er således tilstræbt at fremstille et vidensgrundlag, der er så anvendeligt som muligt.

Den socioøkonomiske analyse – herunder de nøgletal, analysen er bygget op over – skal udgøre en betydende del af vidensgrundlaget for planstrategien. Det er formålet at tegne et "verdensbillede" – dvs. et billede af de nationale og regionale udviklingstendenser, der udfordrer Varde Kommune, og som planstrategien skal forholde sig til. Der tegnes også et "selvbillede" ved hjælp af nøgletal.

Ud fra den socioøkonomiske analyse er der udarbejdet en sammenfatning indeholdende en SWOT-analyse. Denne analyse er et trin i den strategiske planlægning.

Nærværende rapport skal danne grundlag for en debat og dialog om kommunens udviklingsmuligheder og for den efterfølgende udarbejdelse af planstrategien for Varde Kommune. I forhold til den udgave, der har været forelagt for Byrådet, er der foretaget mindre ændringer i afsnit 5.5., 5.6., 5.7., 6.4. og 6.5. på baggrund af de fremkomne kommentarer.

God læselyst!

NIRAS Konsulenterne

2. **SAMMENFATNING**

Dette kapitel er en sammenfatning af de resultater, overvejelserne i den socio-økonomiske analyse viser.

2.1 **5 gode pointer om Varde Kommune**

Der gives i nærværende rapport et aktuelt overblik over forhold i Varde Kommune, som er af betydning for udpegningen af temaer til planstrategien. Der er lagt vægt på at illustrere de styrker og svagheder, som aktuelt gør sig gældende. Omdrejningspunktet er her, at der er tale om et fokus på bæredygtighed – såvel i forhold til de kommunale økonomiske og fysiske forhold som den lidt mere brede Agenda 21-bæredygtighed og lokalsamfundenes økonomiske, kulturelle og sociale bæredygtighed.

For at sætte de socioøkonomiske og demografiske forhold for Varde Kommune i perspektiv sammenholdes de med udviklingen over tid samt med udviklingen i nabokommunerne og Region Syddanmark.

Befolkningsudviklingen – vend tendensen

Det generelle billede af Varde Kommune er, at befolkningstallet har været nogenlunde stabilt omkring de 50.000-51.000, men at der er tilbagegang i aldersgrupperne 0-42 år, og at der er et stærkt øget antal over 60 år. Samtidig sker der en vis afvandring fra landdistriktet og de mindre byer.

Langt de fleste byer har oplevet en vækst i befolkningstallet siden 1996. Der er imidlertid tale om udsving over årene, således at det ikke har været en stabil vækst. Der er 5 byer ud af de 26, hvor indbyggertallet er reduceret – nemlig: Ansager, Lunde, Øster Vrøgrum og Nymindegab og Henne St. Dog tegner der sig et særdeles klart billede af, at byerne opleves som attraktive at bosætte sig i, og at der derfor har været en efterspørgsel efter boliger – en efterspørgsel, som ser ud til at være uafhængig af den enkelte bys størrelse. Nærhed – tilgængelig og infrastruktur – i forhold til større byer kan spille en rolle for byernes relative vækst. Byerne med den største vækst er Outrup, Billum og Faaborg. Det rokker dog ikke ved Vardes position som absolut hovedby og samtidig som den by, der har fået det største kontingent af tilflyttere.

Siden 1996 er der sket en vandring fra land til by i Varde Kommune, idet byerne i alt er gået fra 33.312 indbyggere til 35.263 indbyggere. Befolkningstallet i

landdistrikterne er således blevet reduceret med 7,2 procent i perioden. Til gengæld er der sket en tilsvarende stigning i byer med mindre end 1.350 indbyggere. Faldet i kategorien landdistrikter, som ikke fuldt ud opvejes af udviklingen i byer med mindre end 1.350 indbyggere, indikerer, at Varde Kommune bosætningsmæssigt opleves som et yderområde.

I perioden 2007-2017 forventes opført gennemsnitligt ca. 150 boliger pr. år; og i perioden 2017-2025 ca. 130 boliger i gennemsnit pr. år. Det er lidt lavere end gennemsnittet for de seneste 5 år, hvor gennemsnittet har været 169 boliger pr. år. Ud fra befolkningsprognosen forventes befolkningstallet i perioden 2007-25 at blive reduceret fra 49.849 indbyggere i 2007 til 49.135 indbyggere – med 50.295 indbyggere i 2010 som det højeste. Totalt set er der tale om et nærmest uændret befolkningstal.

Imidlertid ligger der indbygget en udvikling¹, hvor der i de forskellige aldersintervaller sker en forstærket udvikling af trenden de senere år. I overskriftsform så er der tale om tilbagegang i de aldersgrupper, der skal bidrage til det sociale og kulturelle liv, netværk og etablering af arbejdspladser samt give grundlag for den kommunale økonomi. Og samtidig sker der en endnu mere markant stigning i aldersgruppen 60+ - dvs. de aldersgrupper, som uanset fremskridt i sundhed og livskvalitet, må forventes at repræsentere efterspørgslen efter den udgiftstunge service.

At der så samtidig er forventning om tilbagegang i aldersgruppen 0-16 år, understreger, at der er anledning til målrettet og systematisk opfølgning på struktur for offentlig service, for sammensætningen af byerne og deres kvaliteter samt overvejelser om, hvad der kan være med til at forstærke Varde Kommune som et attraktivt bosætningsområde.

Udviklingen sker jævnt over perioden. Det er imidlertid værd at bemærke, at udviklingen for alvor tager fart ca. 2012. Med andre ord: Der er 3-4 år at handle pro-aktivt for at opfylde og virkeliggøre den strategiske vifte, planstrategien for Varde Kommune beskriver.

Af befolkningsprognosen fremgår det, at der til trods for nybyggeri af ca. 2.500 boliger, vil ske en mindre nedgang i befolkningstallet. Det indebærer dermed, at der i perioden vil være tale om en nedgang i den gennemsnitlige husstandsstørrelse. En del af denne nedgang vil ske i form af, at unge fraflytter hjemmet i forbindelse med uddannelse eller læreplads, tidligere end det har været tidligere tilfældet i den forudgående periode.

---

¹ Befolkningsprognosen tager afsæt i demografiske data for de seneste 5 år og det opstillede boligbyggeprogram.

Den kommunale økonomis udfordring

Set ud fra en tilgang, som bygger på strategisk analyse og planlægning, er det helt centralt at udfordre og udvikle de styrkepositioner, Varde Kommune, indbyggere og virksomheder udviser. På en lang række felter inden for arbejdsmarked og erhverv er der mange positive observationer. Det kan bruges i den fremadrettede strategiske planlægning og til at sætte den offensive kommunale kraft ind på de udvalgte områder, som kan være med til at styrke den kommunale handlemulighed mht. økonomi og ressourcer.

I denne rapport er medtaget observationer i form af ECO-nøgletal. Mht. året 2007 er der sket en ændring i forhold til de tidligere år i kraft af den nye kommunestruktur. Der anvendes budgettal for 2007; og det rummer iboende en vis usikkerhed, fordi kommunerne i 2007 ikke er i normal driftssituation. Der pågår fortsat afklaring af strukturelle forhold, tilrettelæggelse og udmøntning af serviceniveau samt tilpasning af den kommunale indsats på alle områder. Rapporten illustrerer således, at den sammenlagte økonomi og dermed kommunens økonomiske situation endnu ikke er forbedret gennem sammenlægningen.

Turismen – rejs en destination

På nuværende tidspunkt fremtræder Varde ikke som en destination i turismemæssig sammenhæng. Der ligger en udfordring heri mht. den kommunale indsats: At gå fra turistservice og modtageapparat til turismefremme med strukturet og fremadrettet produktudvikling og markedsføring (image, branding og oplevelse af sammenhænge). I den regionale kontekst² er Blåbjerg en destination. Set med turistmæssige øjne er Blåvandshuk i lige så høj grad en destination som Blåbjerg. Udfordringen er at bygge det ud til noget mere³ og samtidig skabe sammenhæng med oplevelsen i byerne (detailhandel, restauranter mv.). Set udefra så er der en meget bred vifte og stor variation af overnatningstilbud repræsenteret i Varde Kommune. Det har sammen med turisternes motiver til at vælge området: Vesterhavet, klitter, naturområder og nærhed til Legoland en betydelig tiltrækningskraft. Men det opleves ikke som en sammenhængende destination med en egen profil.

Iværksætterier – et oplagt sted at starte

Inden for iværksætterier ligger Varde Kommune godt. Faktisk er der inden for tilvæksten og arbejdspladser er meget positivt billede, når der måles op mod det regionale og det nationale billede. Det er en del af forklaringen på, at man har været i stand til at imødegå de meget store strukturelle ændringer, der er sket inden for stort set alle brancher, uden at der er kommet den store arbejdsløshed. Varde Kommune indgår i et arbejdskraftopland bestående af Varde, Esbjerg, Ringkøbing-Skjern og Billund. De relativt høje pendlingstal er en anden del af

---

² Turismegruppen Vestjylland præsenterer på sin hjemmeside de destinationer, man markedsfører; og her er for Varde Kommune alene Blåbjerg nævnt.

³ Bl.a. ved at skabe sammenhæng i organisering og få produkterne lanceret i en helhed.

forklaringen på, at strukturændringerne ikke har medført eksplosiv vækst i arbejdsløshedstallet.

Over tid vil pendling føre til overvejelse om fraflytning fra Varde Kommune. Det er derfor på høje tid at overveje, hvorvidt en indsats i forhold til såvel iværksættere som andre virksomheder med udviklingspotentialer kan bidrage til at fastholde og om muligt tiltrække nye indbyggere i den erhvervsaktive alder.

Uddannelse – alle kan lære noget

Fakta-delen er ud over ovenstående også grundlaget for opsummeringen i det følgende afsnit, hvor der fremlægges en SWOT-analyse. Det bemærkes, at ud over styrkepositionerne kan det vise sig afgørende at arbejde med forhold, som har betydning i forhold til specielt fraflytningen af de 17-59 årige (den erhvervsaktive aldersgruppe).

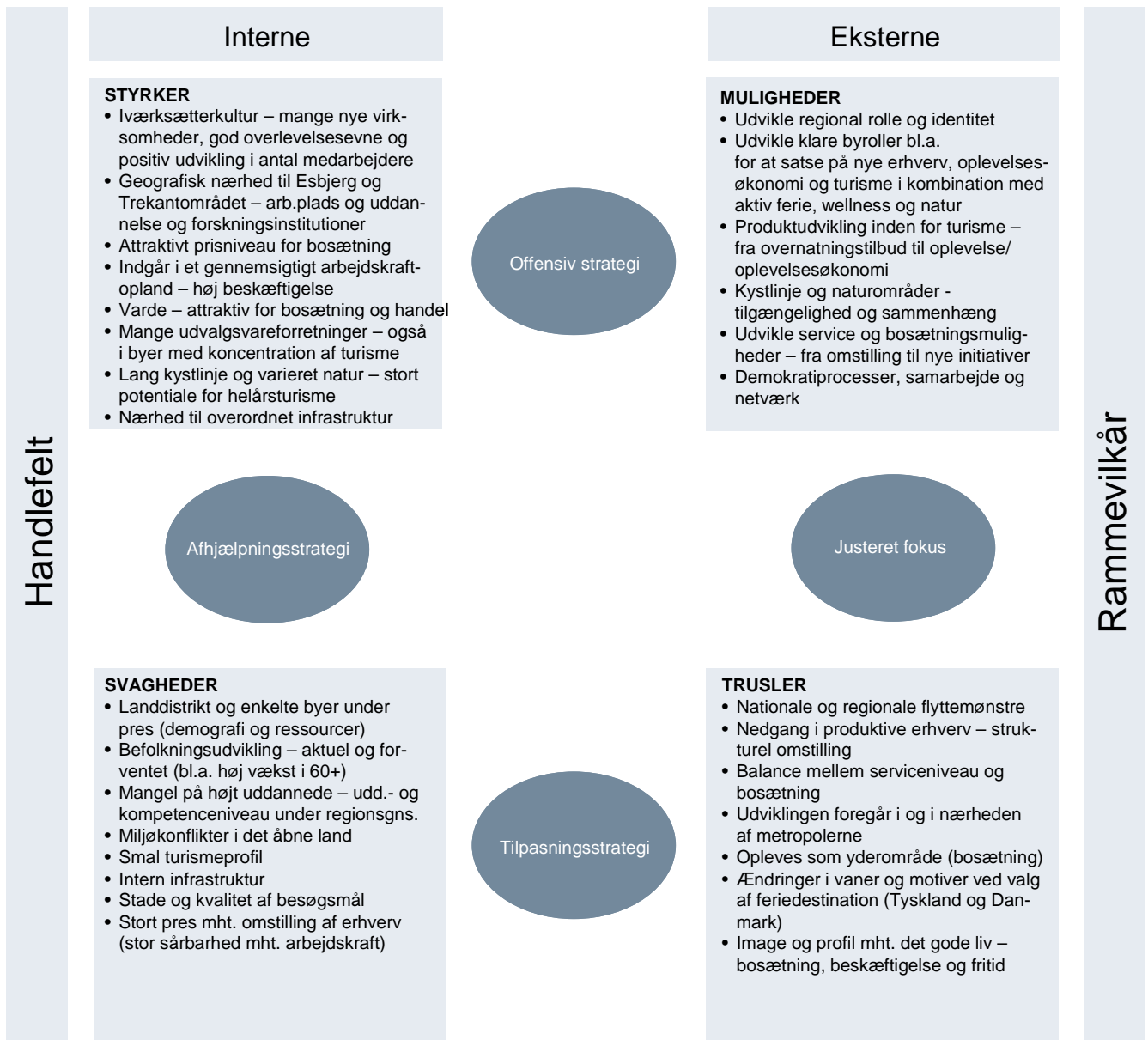
Her tænkes specielt på et initiativ som Campus Varde, som kan være et bidrag til at løfte uddannelsesniveaet, og som ved at skabe et attraktivt bo- og levemiljø for unge kan være med til at fastholde dem. Hertil kunne være der være tale om kortere kompetencekurser for voksne fra de brancher, der rummer et udviklingspotentialer. Der ligger også her at tilbyde efteruddannelse mht. at øge kompetencer inden for f.eks. turismesektoren, detailhandlen og den del af forretningservice og sundheds/wellness samt offentlig service.

Desuden kan det også overvejes, hvorvidt man bedre kan ”profitere” af de uddannelsesstilbud, der i dag udbydes i Esbjerg.

2.2 SWOT-analyse

Som udgangspunkt for temaudpegningen er der udarbejdet en SWOT-analyse, der udpeger kommunens styrker og svagheder, og som giver et bud på muligheder og udfordringer i de kommende år. Denne analyse kvalificeres via vidensgrundlaget, som mere præcist tegner kommunens ressourceprofil.

SWOT-analysen kan ud over temaudpegningen også bruges til at tydeliggøre sammenhængen mellem rammevilkår, handlemuligheder og de tilhørende strategiske valg. Dette illustreres i den efterfølgende figur:

Handlefeltet er de områder, som Varde Kommune kan påvirke selv eller selv har kompetencen til direkte at ændre.

Rammevilkårene er de eksterne faktorer, der er langt sværere at påvirke, og hvor det er andre, der har den afgørende mulighed for at påvirke. Rammevilkår kan være forhold, som involverer nabokommuner, eller helt udefrakommende forhold som økonomiske konjunkturer eller statslig lovgivning.

Her er en oversigt over de strategiske valg, man kan kombinere i forbindelse med en aktiv strategisk planlægning og udvikling:

- a. Afhjælpningsstrategi – her forsøges svagheder afhjulpet, således at de kan fjernes fra feltet ”svagheder” eller endda vendes til ”styrker”.

- b. Justeret fokus – dette indebærer, at man forsøger at omdefinere ”trusler”, således at det bliver enten noget, man kan forholde sig til via ”styrker”, eller eventuelt en trussel, som kan reduceres eller afbødes gennem en bestemt strategisk indsats.
- c. Offensiv strategi – her udnyttes styrkerne; og de kan forstærkes gennem en aktiv omsætning af muligheder til konkret indsats.
- d. Tilpasningsstrategi – det er en defensiv og opgivende strategi (”hvad nytter det?”). Man fokuserer på egne svagheder samtidig med, at det ser håbløst ud at gå op imod de trusler, der tegner sig.

Det efterfølgende forslag til temaudpegning bygger på en offensiv strategi, idet der dog også bør være elementer fra afhjælpningsstrategien, når der er tale om forhold, som ellers kunne have negativ betydning for den offensive strategi, såfremt der ikke gribes ind.

2.3 Forslag til temaudpegning

På baggrund af den foreløbige SWOT og Varde Kommunes valg af metode og proces er der i notatet ”Temaudpegning”, juli 2007, beskrevet et første forslag til temaudpegning:

1. **Det regionale perspektiv – Hvem er vi?** (Ressourceprofil i forhold til det regionale perspektiv. Samarbejder og netværk udadtil)
  - Varde Kommunes rolle i regionen og landsdelen
  - Rolle i regionalt netværk – herunder i forhold til erhverv og arbejdsmarked
  - Værdifulde landskaber, natur og bymiljøer af regional betydning
  - Udvikling og service – biblioteker, uddannelsessteder, teater, film, musik, dans, kunst, arkitektur, sport (foreningsliv, wellness-/fitnesscentre og institutionelle tilbud)
  - Image, profil og intern/ekstern markedsføring - Hvad er vi kendte for – og hvad vil vi gerne være kendte for?
  - Udviklingen i pendlingsoplande og prisudviklingen på boligmarkedet i et strategisk perspektiv
2. **Fra 5 til 1 – Hvordan samarbejder vi?** (Byroller og overvejelser om rolle og opgavefordeling mellem lokalområderne)
  - Produktudvikling (turisme, innovation og iværksættere)

- Udvikling af leverandørkæder og tilpasning af service
- Bosætning og bymønsterstruktur – de enkelte byers og lokalområdets rolle og bidrag til det nye fællesskab (ud over billige boliger med en god tilgængelighed)
- Omstillingsparat og fleksibel arbejdskraft – lokale forudsætninger for udvikling (uddannelsesprofil, lokale iværksættere, vækstfonde, netværk, foreningsliv, andre sociale og kulturelle forhold)
- Dialogprojekter, udviklingsråd og LAG

3. **Fra Kvie Sø til Blåvandshuk – Hvad skal vi leve af?**

- Detailhandel – differentieret og markedsrettet (specielt inden for udvalgsvarer)
- Netværk og dreven innovation (systematisk fremdrift)
- Turisme betragtet som sammenhængende erhvervsfremme og ikke individuelle tiltag eller projekter – kvalitetsoplevelser mht. indpasning i landskabet, tilgængelig og variation i faciliteter/aktiviteter.
- Flere iværksættere og nye bæredygtige erhverv/virksomheder - at gå fra iværksættervirksomheder til virksomheder med flere medarbejdere
- Hvordan forbedrer vi de lokale forudsætninger? og hvordan arbejde vi sammen om at skabe udvikling – Campus Varde, brobygning mellem virksomheder og uddannelsessteder

4. **Bebyggelse, natur og landskab: En mosaik af oplevelser – Hvordan skal det gå op?**

- Det åbne land – en mosaik af oplevelser (overvejelser om håndteringen i kommuneplanlægningen)
- Lokale arbejdspladser og deres udvikling – kortsigtet udvikling kontra udvikling under hensyn til den lange bane (efterspørgsel efter oplevelser, kultur- og ferietilbud, aktiviteter og daseferie, lokale kvalitetsprodukter i en bred vifte fra fødevarer til overnatning)
- Kvalitetsmæssigt hele spektret af overnatningsfaciliteter og -tilbud, der lever godt, og som giver et bidrag til detailhandel og service
- Erkende, at attraktioner med ikonstatus lokalt er natur og kyst og regionalt Legoland, Fiskeri- og Søfartsmuseet i Esbjerg samt Givskud Zoo og nationalt Den gamle by i Århus/Århus og Tivoli/København

- Naturområder, kulturmiljøer, landskaber og/eller kulturhistoriske spor – emner, temaer og oplevelseslinier, som giver området identitet og særpræg: Klitlandskaberne, Blåvand Fyr, Ho Bugt, ådalene, Nørholm Hede, Varde Midtby, velbevarede landsbyer osv. (kortlægning, bevarelse, udvikling og formidling)
5. **Det gode liv – Hvordan passer vi på os selv – og på hinanden?** (Sundhed og bæredygtighed)
- Sundhedsfremme og bæredygtighed i et strategisk udviklingsperspektiv
  - Styrke kompetenceniveauet og den koordinerede indsats
  - Hvordan gør vi det attraktivt at bosætte sig her – især for de erhvervsaktive
  - Det fysiske miljø i landsbyer og landdistrikter – det gode liv for alle aldre
  - Kobling og integration af sundhed i bymiljø, fritidsliv og arbejdsliv

3. **BEFOLKNING OG BOSÆTNING**

Befolkningstallet i Varde Kommune er på godt og vel 50.000. Samlet set over de sidste ti år har folketallet været let stigende – dog med et beskedent fald efter 2002.

3.1 **Befolkningsudvikling**

Befolkningsudviklingen i perioden 1996-2006 er illustreret i den følgende tabel, hvor byerne er rangordnet efter størrelse i 2006.

Her er anvendt Danmarks Statistiks definition for en by/et byområde: Et byområde afgrænses som en sammenhængende bebyggelse, der på opførelsestidspunktet har mindst 200 indbyggere. At bebyggelsen er sammenhængende, vil som hovedregel sige, at afstanden mellem husene ikke overstiger 200 meter, medmindre afbrydelsen skyldes offentlige anlæg, kirkegårde o.l.

Tabel 3-1: Befolkningstallet i Varde Kommune 1996-2006 fordelt på byer

	1996	1998	2000	2002	2004	2006	Ændring i forhold til 1996	
							Faktiske tal	%
Varde By	12,289	12,478	12,712	12,861	12,756	12,791	502	4,1
Ølgod By	3,851	3,823	3,905	3,941	3,982	4,042	191	5,0
Oksbøl By	2,583	2,669	2,722	2,794	2,866	2,770	187	7,2
Tistrup By	1,355	1,366	1,380	1,428	1,409	1,417	62	4,6
Ansager By	1,463	1,448	1,435	1,442	1,376	1,389	-74	-5,1
Nørre Nebel By	1,204	1,178	1,192	1,210	1,290	1,317	113	9,4
Agerbæk By	1,235	1,212	1,268	1,280	1,265	1,272	37	3,0
Alslev By	1,095	1,082	1,078	1,092	1,060	1,118	23	2,1
Outrup By	868	877	890	902	895	1,034	166	19,1
Janderup By	765	785	778	776	746	828	63	8,2
Sig By	727	716	735	726	754	765	38	5,2
Næsbjerg By	647	649	639	651	659	667	20	3,1
Nordenskov By	615	619	600	601	638	655	40	6,5
Tofterup By	616	615	602	607	619	630	14	2,3
Årre By	527	539	539	554	580	557	30	5,7
Skovlund By	520	547	513	511	538	549	29	5,6
Grimstrup By	459	462	475	466	464	511	52	11,3
Horne By	447	461	453	455	474	479	32	7,2
Billum By	402	407	429	434	459	476	74	18,4
Lunde By	443	384	399	402	420	430	-13	-2,9
Øster Vrøgum By	358	354	371	406	385	356	-2	-0,6
Fåborg By	302	298	308	308	334	335	33	10,9
Nymindegab By	307	301	295	307	284	251	-56	-18,2
Kvong By	0	0	0	0	0	219	219	0,0
Tinghøj By	0	0	0	200	0	204	204	0,0
Henne St.by	234	214	204	206	218	201	-33	-14,1
Landdistrikter	16,609	16,577	16,547	16,323	16,239	15,411	-1,198	-7,2
Varde Kommune i alt	49,921	50,061	50,469	50,883	50,710	50,674	753	1,5
heraf byer < 1350 indb.	10,567	10,522	10,576	10,884	10,792	11,537	970	9,2
heraf byer > 1350 indb.	22,745	22,962	23,346	23,676	23,679	23,726	981	4,3

Kilde: Danmarks Statistik, BEF4A og BEF44 samt egne beregninger

Note: Grimstrup er taget med, da den i den omhandlede periode er en by i Helle Kommune. I forbindelse med den nye kommunestruktur er Grimstrup Sogn og dermed sognets 1.434 indbyggere delt mellem Varde Kommune med 773 indbyggere og Esbjerg Kommune med 661 indbyggere. Dette er – ud over flytningsmønstret – en medvirkende årsag til nedgangen i samlet befolkningstal fra 1. januar 2006 (50.056 indbyggere) til 1. januar 2007 (49.849 indbyggere).

Af tabellen ses, at langt de fleste byer har oplevet en vækst i befolkningstallet siden 1996. Der er imidlertid tale om udsving over årene, således at det ikke har været en stabil vækst. Der er 5 byer ud af de 26, hvor indbyggertallet er reduceret – nemlig: Ansager, Lunde, Øster Vrøgum og Nymindegab og Henne St. Dog tegner der sig et særdeles klart billede af, at byerne opleves som attraktive

at bosætte sig i, og at der derfor har været en efterspørgsel efter boliger – en efterspørgsel, som ser ud til at være uafhængig af den enkelte bys størrelse. Nærhed – tilgængelig og infrastruktur – i forhold til større byer kan spille en rolle for byernes relative vækst. Byerne med den største vækst er Outrup, Billum og Faaborg. Det rækker dog ikke ved Vardes position som absolut hovedby og samtidig som den by, der har fået det største kontingent af tilflyttere.

Siden 1996 er der sket en vandring fra land til by i Varde Kommune, idet byerne i alt er gået fra 33.312 indbyggere til 35.263 indbyggere. Befolkningstallet i landdistrikterne er således blevet reduceret med 7,2 procent i perioden. Til gengæld er der sket en tilsvarende stigning i byer med mindre end 1.350 indbyggere. Faldet i kategorien landdistrikter, som ikke fuldt ud opvejes af udviklingen i byer med mindre end 1.350 indbyggere, indikerer, at Varde Kommune bosætningsmæssigt opleves som et yderområde.

Tabel 3-2: Fødselsoverskud, 1996-2006

	1996	1998	2000	2002	2004	2006	Niveau 2006 ift. 1996
Fødte	621	647	705	572	568	570	-51
Døde	558	557	534	567	508	524	-34
Fødselsoverskud	63	90	171	5	60	46	-17

Kilde: Danmarks Statistik, FOD1 fødsler og FOD2 dødsfald.

På trods af den negative nettotilflytning er der sket en beskeden vækst i befolkningsudviklingen de sidste ti år. Denne vækst skyldes fødselsoverskuddet dvs. antal fødte minus antallet af dødsfald.

Tabel 3-3: Befolkningsudvikling 1996-2006

	1996	1998	2000	2002	2004	2006	Ændring antal (96-06)	Vækst i % (96-06)
Varde Kommune	49.921	50.061	50.469	50.883	50.710	50.674	753	1,5
Billund kommune	25.783	26.115	26.033	26.013	26.143	26.133	350	1,4
Esbjerg kommune	114.462	114.524	114.589	114.148	114.135	113.755	-707	-0,6
Vejen kommune	40.602	40.863	40.985	41.061	41.272	41.551	949	2,3
Ringkøbing-Skjern	52.144	52.089	52.155	52.519	52.560	52.581	437	0,8
Region Syddanmark	1.286.372	1.290.993	1.296.033	1.298.945	1.304.025	1.312.069	25.697	2,0
Hele landet	5.251.026	5.275.121	5.313.575	5.349.212	5.383.507	5.411.405	160.379	3,1

Kilde: Danmarks Statistik, BEF1A

Væksten i Varde Kommune har dog været lavere end væksten i regionen og i hele landet. Til gengæld er den højere end i de fleste af nabokommunerne.

Befolkningsudviklingen for udvalgte aldersgrupper i Varde Kommune i perioden 1996-2006 er illustreret i tabellen nedenfor.

Tabel 3-4: Befolkningsudvikling i Varde Kommune fordelt efter udvalgte aldersgrupper og udvalgte år

Befolkning fordelt på udvalgte aldersgrupper	1996	1998	2000	2002	2004	2006	Ændring antal (96-06)	Vækst i % (1996-2006)
0 år	729	682	632	604	584	557	-172	-23,6
0-6 år	4.960	4.929	4.911	4.906	4.684	4.347	-613	-12,4
7-16 år	6.715	6.741	6.965	7.263	7.384	7.532	817	12,2
17-42 år	17.545	17.111	16.773	16.290	15.919	15.410	-2.135	-12,2
43-64 år	12.950	13.519	13.962	14.387	14.602	15.105	2.155	16,6
65+	5.723	5.721	5.834	5.931	6.005	6.103	380	6,6
80+	2.028	2.040	2.024	2.106	2.116	2.177	149	7,3
I alt	49.921	50.061	50.469	50.883	50.710	50.674	753	1,5

Kilde: Danmarks Statistik, BEF1A

Væksten i antallet af nyfødte har i denne periode været negativ (-23%). Det vil sige, at der fødes færre børn i kommunen end tidligere. Der er dermed tale om et niveauskift (et mindre antal pr. år). Dette skal ses i lyset af, at antallet af 17-42-årige tilsvarende er lavere end tidligere.

Den aldersmæssige fordeling i til- og fraflytning i 2006 henover kommunegrænsen – dvs. at flytninger inden for kommunen geografisk ikke er medtaget:

Tabel 3-5: Til- og fraflytning 2006, 5-års intervaller.

	Tilflytning	Fraflytning	Netto
0-4 år	122	133	-11
5-9 år	111	107	4
10-14 år	97	106	-9
15-19 år	209	337	-128
20-24 år	370	645	-275
25-29 år	321	322	-1
30-34 år	204	179	25
35-39 år	158	141	17
40-44 år	127	118	9
45-49 år	73	94	-21
50-54 år	56	68	-12
55-59 år	69	55	14
60-64 år	60	56	4
65-69 år	33	41	-8
70-74 år	10	20	-10
75-79 år	12	9	3
80-84 år	8	3	5
85-89 år	4	3	1
90-94 år	1	2	-1
95+ år	0	1	-1
I alt	2045	2440	-395

Kilde: Danmarks Statistik, FLY111 og FLY122.

Tabel 3-5 viser hvilke aldersgrupper, der flytter; og det er tydeligt, at den største bevægelse ses i de 15-24-årige. Desuden er der en nettotilflytning i aldersgruppen 30-44 år, selv om den ikke tilnærmelsesvis opvejer fraflytningen. Betraget ud fra aldersgruppen 25-59 år, så er der tale om en nettotilflytning for den største del af det erhvervsaktive interval. Samtidig viser tabellen, at der er hele 4.485 ud af en samlet befolkning på 50.674 – svarende til 8,9% - som flytter henover kommunegrænsen.

Væksten i Varde Kommune adskiller sig fra væksten i landet som helhed og for visse aldersgrupper også fra nabokommunerne. Den negative vækst i antallet af nyfødte overgås alene af udviklingen i Esbjerg kommune, hvor antallet er faldet med 25%.

Udviklingen i antallet af børn i alderen 7-16 år har været positiv, men lavere end både nabokommuner og region og væsentligt lavere end landsgennemsnittet. Den negative udvikling i antallet af 17-42-årige i Varde Kommune ligner den i nabokommunerne. Også resten af landet oplever en negativ befolkningsudvik-

ling i denne aldersgruppe – dog væsentligt mindre end i Varde og nabokommunerne.

Tabel 3-6: Befolkningsvæksten for udvalgte aldersgrupper 1996-2006, %

År	Varde Kommune	Ringkøbing-Skjern	Esbjerg	Vejen	Billund	Region Syddanmark	Hele landet
0	-23,6	-12,1	-25,5	-14,1	-16,3	-11,7	-7,7
0-6	-12,4	-7,7	-16,1	-4,3	-13,2	-5,7	-1,8
7-16	12,2	14,7	13,6	15,5	16,7	17,0	20,0
17-42	-12,2	-12,6	-13,4	-10,4	-14,5	-9,3	-6,1
43-64	16,6	13,1	13,4	12,2	15,3	12,0	11,1
65-79	6,6	6,3	4,1	7,7	9,0	3,8	0,1
80+	7,3	-0,3	14,7	7,8	33,4	7,8	7,9
I alt	1,5	0,8	-0,6	2,3	1,4	2,0	3,1

Kilde: Danmarks Statistik, BEF1A

Til gengæld forekommer der en tilvækst af borgere i aldersgruppen 43+ både i Varde Kommune og i resten af landet. I Varde Kommune er denne positive vækst imidlertid væsentligt større end i nabokommuner, region og i forhold til landsgennemsnittet.

Dette kunne indikere, at de relativt billige boliger – uanset boligtype – i et område med høj tilgængelighed til byer som Esbjerg, Kolding og Vejle er attraktive for erhvervsaktive tilflyttere 43+ år. Tendensen er dog lidt usikker på grund af store udsving de enkelte år.

3.2 Til- og fraflytning

Tilflytningen til Varde Kommune har været nogenlunde stabil i perioden 2000-2005 på omkring 2.000 tilflyttere om året. Den gamle Varde Kommune har tiltrukket flest tilflyttere og Blåvandshuk kommune færrest.

Tabel 3-7: Antal tilflyttere

Tilflyttere	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Varde Kommune	2.100	1.853	1.863	1.952	1.938	2.064	2.045
Blåbjerg	290	231	307	275	275	293	
Blåvandshuk	247	162	176	182	215	208	
Helle	241	278	306	342	271	326	
Varde	870	781	704	731	777	832	
Ølgod	452	401	370	422	400	405	

Kilde: Danmarks Statistik, FLY6

Fraflytningen har i samme periode været større end tilflytningen og samtidig let stigende – bortset fra det allerseneste år, hvor der er tale om et niveauskift med en reduktion på ca. 20%. Årsagen hertil fremgår ikke af de statistiske data.

Tabel 3-8: Antal fraflyttere

Fraflyttere	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Varde Kommune	2.879	2.768	2.789	2.869	2.949	3.031	2.440
Blåbjerg	479	482	378	452	512	522	
Blåvandshuk	274	235	283	261	290	357	
Helle	419	416	483	450	493	476	
Varde	1.035	1.056	1.061	1.137	1.017	1.047	
Ølgod	672	579	584	569	637	629	

Kilde: Danmarks Statistik, FLY6

Dette betyder, at antallet af borgere, der flytter ud af kommunen, er større end antallet af borgere, der flytter til kommunen, hvilket skaber et underskud i nettotilflytning. Denne udvikling er gældende for alle ”de gamle kommuner” i Varde Kommune; og trods nedgangen i fraflytningen i 2006 er det dog også nettoresultatet i dette år.

Tabel 3-9: Nettotilflytning (tilflyttere fratrukket fraflyttere)

Nettotilflytning	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Varde Kommune	-779	-915	-926	-917	-1.011	-967	-395

Kilde: Danmarks Statistik, FLY6

Tilflytterne kommer til Varde Kommune, for lidt under halvdelen af tilfældenes vedkommende, fra nabokommunerne med Esbjerg kommune som den markant største fraflytningskommune. Varde Kommune henter således en væsentlig del af sine tilflyttere fra nabokommunerne.

Tabel 3-10: Andel af tilflyttere til Varde Kommune fra nabokommuner

Kommune	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Billund	6,5	7,0	5,2	6,4	6,1	6,9
Esbjerg	28,7	28,9	31,1	30,8	29,9	31,6
Vejen	4,1	4,4	5,4	4,3	3,9	4,7
Ringkøbing-Skjern	8,3	7,5	7,4	9,7	8,2	6,0
Nabokommuner i alt (% af alle tilflyttere)	47,6	47,9	49,1	51,1	48,1	49,2

Kilde: Danmarks Statistik, FLY6

Lidt over en tredjedel af fraflytterne fra Varde Kommune vælger tilsvarende at bosætte sig i en af nabokommunerne med Esbjerg som den kommune, der tiltrækker langt den største del – 21,3% af alle tilflytterne.

Tabel 3-11: Andel af fraflyttere fra Varde Kommune til nabokommuner

Kommune	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Billund	5,1	4,4	5,4	5,4	5,2	5,1
Esbjerg	18,5	21,4	20,8	22,6	19,7	21,3
Vejen	2,0	2,7	2,1	2,7	2,8	2,9
Ringkøbing-Skjern	6,8	5,6	6,1	6,5	6,0	5,8
Nabokommuner i alt (% af alle fraflyttere)	32,5	34,1	34,5	37,2	33,7	35,1

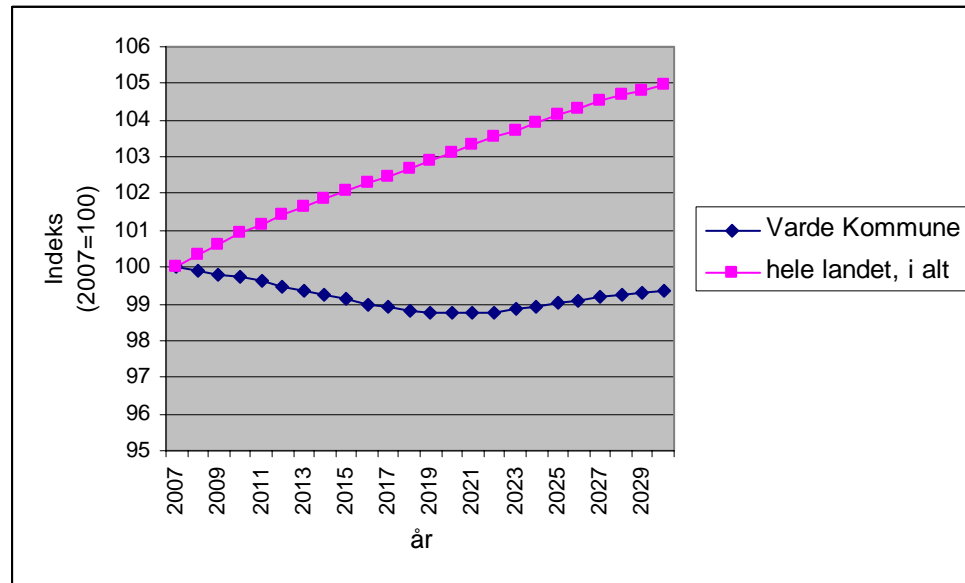
Kilde: Danmarks Statistik, FLY6

3.3 Befolkningsprognoser

I dette afsnit medtages de 2 befolkningsprognoser, som aktuelt er interessante. Næmlig Danmarks Statistiks befolkningsprognose 2007-2030 og Kommunedatas befolkningsprognose 2007-2025.

Figur 3-1 nedenfor viser befolkningsudviklingen for Varde Kommune sammenlignet med udviklingen i hele landet baseret på Danmarks Statistiks beregninger.

Figur 3-1: Befolkningsfremskrivning 2007-2030, indeks

Kilde: Danmarks Statistik, PROG1

I hele landet forventes en befolkningsstigning på 5% fra 2007 til 2030. I Varde Kommune forventes derimod et fald på 0,6% fra 2007 til 2030.

Tabel 3-12: Befolkningsfremskrivning, Varde Kommune

År	2007	2020	2030	Faktiske tal	Vækst i %	Aldersfordeling 2007	Aldersfordeling 2030
0	578	515	531	-47	-8,1	1,2	1,1
0-6	4.192	3.692	3.905	-287	-6,8	8,4	7,9
7-16	7.369	6.099	5.837	-1.532	-20,8	14,8	11,8
17-25	4.435	4.519	4.072	-362	-8,2	8,9	8,2
26-42	10.491	8.598	8.971	-1.520	-14,5	21,0	18,1
43-59	12.010	11.952	10.080	-1.030	-16,1	24,1	20,4
60-64	3.092	3.329	3.561	+469	15,2	6,2	7,2
65-79	6.064	8.127	8.903	+2.839	46,8	12,2	18,0
80 +	2.196	2.903	4.202	+2.006	91,3	4,4	8,5
I alt	49.849	49.219	49.531	-318	-0,6	100	100

Kilde: Danmarks Statistik, PROG1

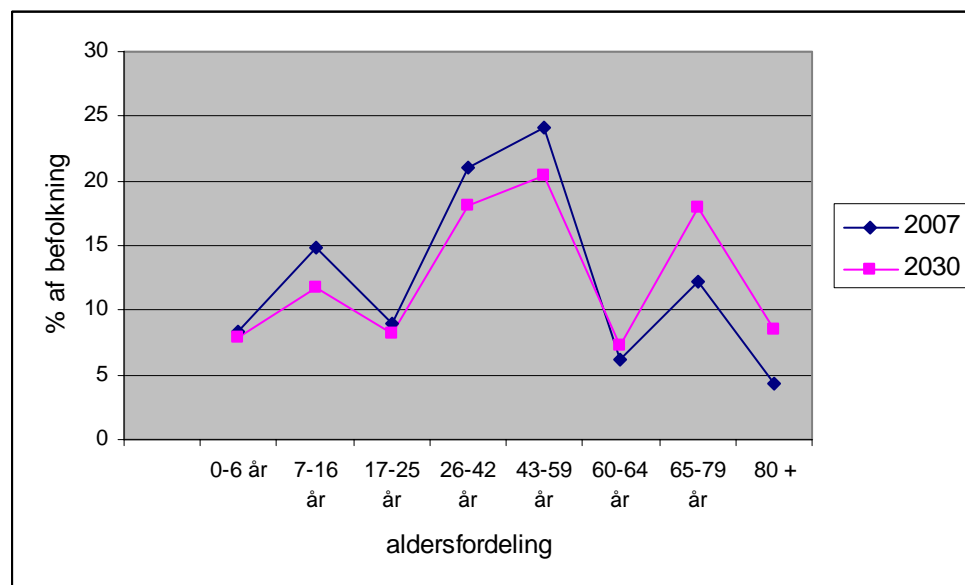
Ifølge Danmarks Statistik vil der fortsat være et fald inden for aldersgruppen 0-25 år, der dels udfordrer serviceniveauet og den offentlige indsats lokalt, dels

kan opleves som en trussel, da den beror på reduceret tiltrækningskraft til de mindre byer og landdistrikterne. Desuden er der en vækst i antallet af personer over 60 år. Væksten vil være markant for personer over 65 år svarende til en stigning på 58,7% i perioden 2007 til 2030. Dette betyder, at man i kommunen må forvente væsentlige udgifter til ældrepleje og lignende, medmindre det lykkes at omstille de kommunale tilbud.

Samtidig er væksten for aldersgrupperne mellem 17 og 59 år negativ. De forventede negative væksttal for borgere i aldersgruppen 17-64 år betyder, at arbejdsstyrken i kommunen vil være relativt mindre i fremtiden. Kommunen står derfor over for en udfordring i relation til befolkningens aldersmæssige sammensætning.

Forskellen i aldersfordelingen mellem 2001 og 2030 er illustreret i figuren nedenfor.

Figur 3-2: Aldersfordeling, Varde Kommune

Kilde: Danmarks Statistik, PROG1

KMD har som Danmarks Statistik lavet en befolkningsprognose over udviklingen i Varde Kommune. Resultaterne fremgår af tabellen nedenfor.

Tabel 3-13: Befolkningsudvikling i udvalgte aldersklasser, KMD-prognose

	Antal personer				Ændring 2007-2020		Relativ aldersfordeling	
	2006	2007	2019	2025	Antal	%	2007	2025
0 år	547	578	486	496	(82)	(14,2)	1,2	1,0
0-6 år	3.740	3.614	3.187	3.137	(477)	(13,2)	7,2	6,4
7-16 år	7.429	7.369	6.399	5.963	(1.406)	(19,1)	14,8	12,1
17-25 år	4.501	4.435	4.708	4.286	(149)	(3,4)	8,9	8,7
26-42 år	10.717	10.491	8.325	7.952	(2.539)	(24,2)	21,0	16,2
43-59 år	12.014	12.010	12.347	11.509	(501)	(4,2)	24,1	23,4
60-64 år	2.901	3.092	3.473	3.594	502	16,2	6,2	7,3
65-79 år	4.410	4.448	5.916	6.116	1.668	37,5	8,9	12,4
80-99 år	3.797	3.812	4.937	6.082	2.270	59,5	7,6	12,4
0-99 år	50.056	49.849	49.778	49.135	(714)	(1,4)	100,0	100,0

Kilde: KMD Konsulentenservice, Befolkningsprognose for Varde Kommune, 2007 p. 52⁴

Sammenholdes disse med prognosen fra Danmarks Statistik, ses, at Kommunedata – som den største forskel på de to prognoser – har en større andel af borgere mellem 26 og 59 år, end Danmarks Statistisk har. Det skyldes primært opfattelsen af, hvilken indvirkning flyttemønstre har. Danmarks Statistik antager, at det nuværende billede fortsætter, hvorimod Kommunedata forventer, at niveauet for flytninger for de 15-25-årige kan reduceres til noget mere gennemsnitligt end det aktuelt gældende i Varde Kommune.

⁴ Der er anvendt den version af befolkningsprognosen fra KMD, som Varde Kommune har modtaget den 10. august 2007. I denne version er der korrigeret for, at Grimstrup sogn er delt mellem Varde Kommune og Esbjerg Kommune pr. 1. januar 2007.

I tabellen nedenfor ses befolkningsfremskrivningen fra Danmarks Statistik for aldersgrupper over 65 år for Varde Kommune frem til 2030 samt væksten i denne periode for Varde Kommune, for Region Syddanmark og for hele landet.

Tabel 3-14: Befolkningsfremskrivning 65+, Varde Kommune

	Vækst i %	Vækst i % (regionen)	Vækst i % (hele landet)
65-69 år	41,5	38,7	37,9
70-79 år	50,2	57,6	57,3
80-89 år	81,8	97,1	92,1
90+	142,4	145,7	134,2

Kilde: Danmarks Statistik, PROG1

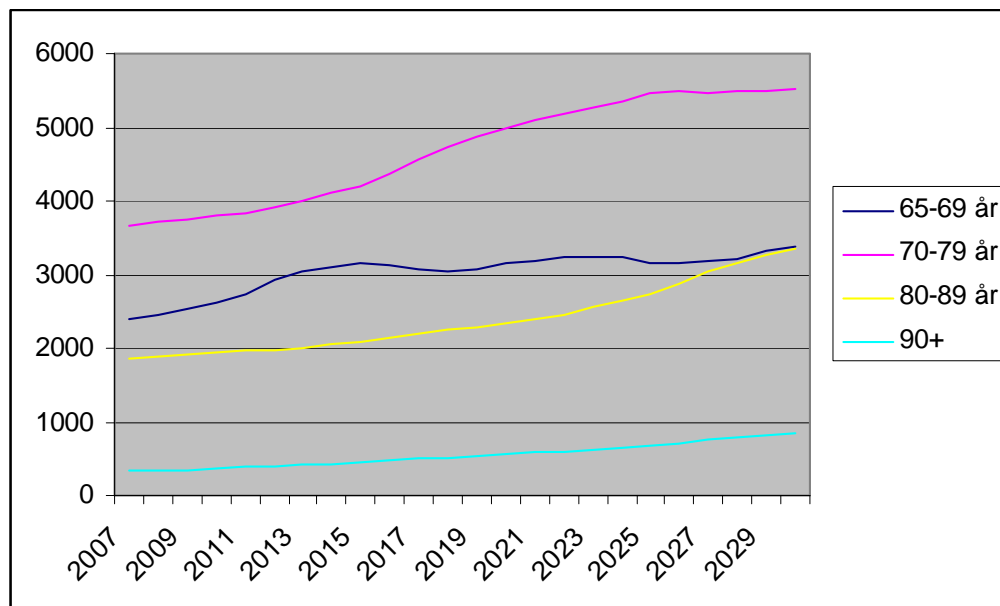
Note: Den 11. juni 2007 er tallene revideret i forhold til offentliggørelsen den 7. juni 2007. På grund af afrundinger vil summering af alle aldre i tabellen afvige fra hele kommunens folketal.

Befolkningsfremskrivningerne for Varde Kommune følger grundlæggende mønstret for resten af landet. Der vil således være en tilvækst af borgere i de ældre aldersgrupper med de udfordringer for sundheds- og plejesektoren, som dette medfører.

Prognoserne for Varde Kommune afviger dog fra prognoserne for regionen og for hele landet, idet væksten i befolkningen i aldersgruppen 65-69 år er større end for regionen og hele landet, mens vækstprognoserne for aldersgrupperne 70-79 år og 80-89 år er mindre end prognoserne for regionen og for hele landet. For antallet af borgere i aldersgruppen 90+ er væksten i Varde Kommune lavere end i regionen, men større end for hele landet.

Prognosen for befolkningen over 65 år er illustreret i figuren nedenfor.

Figur 3-3: Befolkningsfremskrivning 65+, Varde Kommune

Kilde: Danmarks Statistik, PROG1

Note: Den 11. juni 2007 er tallene revideret i forhold til offentliggørelsen den 7. juni 2007. På grund af afrundinger vil summering af alle aldre i tabellen afvige fra hele kommunens folketal.

Udviklingen sker jævnt over perioden. Det er imidlertid værd at bemærke, at udviklingen for alvor tager fart ca. 2012. Med andre ord: Der er 3-4 år at handle pro-aktivt for at opfylde og virkeliggøre den strategiske vifte, planstrategien for Varde Kommune beskriver.

4. BOLIG OG BOSÆTNING

Parcelhuse udgør mere end halvdelen af Varde Kommunes boligmasse og stuehuse til landbrugsejendomme godt 14%. For begge disse boligtyper er andelen i Varde Kommune større end andelen på landsplan. Andelen af stuehuse er ligeledes større end i nabokommunerne.

Tabel 4-1: Fordelingen af boliger i Varde Kommune, nabokommuner og hele landet efter boligtype (% af boligmassen), 2006

	Varde	Billund	Esbjerg	Vejen	Ringkøbing-Skjern	Hele landet
Stuehuse til landbrugsejendomme	14,6	9,3	3,5	11,5	13,7	4,6
Parcelhuse	56,6	57,6	46,4	60,1	57,4	40,7
Række-, kæde- og dobbelthuse	13,5	17,0	12,8	17,8	15,9	13,8
Etageboligbebyggelse	12,4	14,7	35,6	9,6	11,3	38,1
Beboede fritidshuse	0,5	0,0	0,1	0,0	0,1	2,2
Andet	2,5	1,4	1,5	1,1	1,6	0,6
I alt	100	100,0	100	100	100	100

Kilde: Danmarks Statistik, BOL4

Note: Kategorien 'andet' dækker over kollegier, døgninstitutioner, anden helårsbebyggelse og uoplyst.

De faktiske tal for boliger for Varde Kommune fremgår af tabel 4-4.

Antallet af beboede fritidshuse er siden 2000 vokset med mere end 200%. Denne vækst skal dog ses i lyset af, at kun 0,51% af boligmassen i 2006 udgøres af denne boligtype. Andelen er større end i nabokommunerne, men væsentligt mindre end landsgennemsnittet. Erfaringerne fra Sjælland viser generelt stigning i antallet af beboede fritidshuse i takt med, "at nye pensionister vokser til".

Tabel 4-2: Vækst i antallet inden for boligtyperne, 2000 og 2006

	Varde	Billund	Esbjerg	Vejen	Ringkøbing-Skjern	Hele landet
Stuehuse til landbrugsejendomme	-6,2	1,7	-6,3	-12,3	-6,9	-7,1
Parcelhuse	-1,9	1,8	2,1	3,6	3,2	3,0
Række-, kæde- og dobbelthuse	16,3	7,5	10,9	16,3	21,9	13,0
Etageboligbebyggelse	3,6	4,7	3,6	18,2	11,9	3,7
Beboede fritidshuse	218,8	100,0	37,0	0,0	145,5	-8,9
Andet	-20,1	-17,8	-25,0	-33,2	-41,0	-3,1

Kilde: Danmarks Statistik, BOL4

Note: Kategorien 'andet' dækker over kollegier, døgninstitutioner, anden helårsbebyggelse og uoplyst.

Række- kæde- og dobbelthuse er ligeledes en boligtype, der har haft en positiv vækst siden 2000. Væksten er desuden højere end landsgennemsnittet.

Tabel 4-3 Boligbyggeri og befolkningstal, Varde Kommune

	Bestand af boliger 1.1.	Boligbyggeri i året	Befolkningstal pr.1.1.	Befolkningvækst i forhold til det foregående år (absolutte tal)	Gns. husstandsstr.
2000	20.463	179	51.101	97	2,50
2001	20.642	182	51.515	414	2,50
2002	20.824	191	51.487	-28	2,47
2003	21.015	197	51.350	-137	2,44
2004	21.212	184	51.294	-56	2,42
2005	21.396	284	51.258	-36	2,40
2006	21.680		51.231	-27	2,36

Kilde: Danmarks Statistik, BYGV3 og BEF1A samt egne beregninger

Af ovenstående tabel ses, at der ikke er en entydig sammenhæng mellem boligbyggeriet og befolkningstilvæksten. To forhold spiller ind: At der sker en udtynding i den eksisterende boligmasse (bl.a. i konsekvens af fraflytning af de unge); og at sammensætningen af boliger (typer og størrelse) ændres. Det illustreres også ved, at den gennemsnitlige husstandsstørrelse er relativt hurtigt faldende.

Table 4-4 Distribution of housing construction by type and local area, Varde Municipality

	Blåbjerg	Blåvandshuk	Helle	Varde	Ølgod	I alt
Stuehuse til landbrugs-ejendomme	553	152	868	777	808	3.158
Parcelhuse	1.649	1.250	1.988	4.658	2.715	12.260
Række-, kæde- og dobbelthuse	273	273	370	1.395	622	2.933
Etageboligbebyggelse	71	52	89	2.035	437	2.684
Kollegier	0	0	0	68	1	69
Døgninstitutioner	16	1	24	100	13	154
Anden helårsbeboelse	65	35	31	48	128	307
Uoplyst	1	1	0	2	0	4
Beboede fritidshuse (2005-)	30	69	0	2	10	111
I alt	2.658	1.833	3.370	9.085	4.734	21.680
Sommerhuse	2.749	4.741	39	12	160	7.701

Kilde: Danmarks Statistik, BOL4 og Postvæsenets opgørelse over husstande.

The table shows that the town of Varde is the geographical area where most houses are located; and it is also here that the relative largest variation is. Ca. 80% of the apartment buildings are located in Varde.

5. SOCIALE FORHOLD OG BESKÆFTIGELSE

Fordelingen af arbejdsstyrken efter brancher samt ændringen 2006 i forhold til 2000 og de relative fordelinger fremgår af tabel 5-1:

Tabel 5-1: Arbejdsstyrken fordelt efter brancher, bopæl i Varde

Brancher	2000	2006	Ændring	%- ændring ift. 2000	Relativ fordeling 2000	Relativ fordeling 2006
0109 Landbrug, gartneri og skovbrug	2.569	2.181	-388	-15,1	9,5	8,2
0500 Fiskeri	82	51	-31	-37,8	0,3	0,2
1009 Råstofudvinding	94	153	59	62,8	0,3	0,6
1509 Føde-, drikke- og tobaksvarerindustri	1.244	1.134	-110	-8,8	4,6	4,2
1709 Tekstil- og læderindustri	61	39	-22	-36,1	0,2	0,1
2009 Træ-, papir- og grafisk industri	623	530	-93	-14,9	2,3	2,0
2309 Kemisk industri og plastindustri	780	682	-98	-12,6	2,9	2,5
2600 Sten-, ler- og glasindustri	237	215	-22	-9,3	0,9	0,8
2709 Jern- og metalindustri	1.717	1.774	57	3,3	6,3	6,6
3600 Møbelindustri og anden industri	1.344	1.164	-180	-13,4	5,0	4,4
4009 Energi- og vandforsyning	215	156	-59	-27,4	0,8	0,6
4500 Bygge og anlæg	1.852	2.037	185	10,0	6,8	7,6
5000 Autohandel, service og tankstationer	762	693	-69	-9,1	2,8	2,6
5100 Engroshandel undtagen med biler	1.200	1.304	104	8,7	4,4	4,9
5200 Detailh. og reparationsvirks. undt. biler	1.822	1.895	73	4,0	6,7	7,1
5500 Hoteller og restauranter	849	860	11	1,3	3,1	3,2
6009 Transport	917	850	-67	-7,3	3,4	3,2
6400 Post og tele	373	304	-69	-18,5	1,4	1,1
6509 Finansiering og forsikring	479	446	-33	-6,9	1,8	1,7
7009 Udlejning og ejendomsformidling	443	501	58	13,1	1,6	1,9
7209 Forretningsservice	1.034	1.403	369	35,7	3,8	5,2
7500 Offentlig administration	1.830	1.640	-190	-10,4	6,8	6,1
8000 Undervisning	1.456	1.397	-59	-4,1	5,4	5,2
8519 Sundhedsvæsen	1.072	1.229	157	14,6	4,0	4,6
8539 Sociale institutioner	2.805	2.936	131	4,7	10,4	11,0
9009 Foreninger, kultur og renovation	1.106	1.104	-2	-0,2	4,1	4,1
9800 Uoplyst aktivitet	89	78	-11	-12,4	0,3	0,3
	27.055	26.756	-299	-1,1	100,0	100,0

Kilde: Danmarks Statistik, RASB

Denne tabel viser tydeligt, hvor der i løbet af de relativt få år er sket en ændring i de brancher, arbejdskraften er beskæftiget i. Der er tale om markante ændringer inden for stort set alle brancher. I 21 ud af 27 brancher er der tale om større ændringer end 5%.

I 2000 er der 27.055 i arbejdsstyrken med bopæl i Varde Kommune (uanset arbejdskommune). Dette tal er i 2006 ændret til 26.756, hvilket dækker over en samlet tilbagegang på 299 i arbejdsstyrken. Forskydningerne er i løbet af de seks år sket for de produktive erhverv over mod privat og offentlig service. Samtidig er arbejdsstyrkens andel af indbyggertallet faldet fra 53,6% i 2000 til 52,8% i 2006.

5.1 Uddannelsesniveau

En opdeling af befolkningen efter højest opnåede uddannelse viser, at Varde Kommune samlet set ligner sine nabokommuner, hvad angår befolkningens uddannelsesniveau.

Tabel 5-2: Befolkningens (15-69år) højest opnåede uddannelse – andel, 2006

	Varde	Billund	Esbjerg	Vejen	Ringkøbing-Skjern	Hele landet
Grundskole	38,3	41,5	36,8	41,1	39,9	33,7
Gymnasial uddannelse	4,7	5,6	6,7	4,5	4,7	8,7
Erhvervsuddannelse	38,0	38,5	36,6	39,2	39,1	34,9
Kort videregående uddannelse	3,9	4,2	4,3	4,2	3,7	4,6
Mellemlang videregående uddannelse	9,9	8,3	12,8	9,1	10,0	12,3
Lang videregående uddannelse	2,1	1,9	2,7	2,0	2,6	5,9
I alt	100	100	100	100	100	100

Kilde: Danmarks Statistik HFU1

Set i forhold til uddannelsesniveautet i hele landet er tendensen for Varde Kommune tydelig. Andelen af befolkningen med videregående uddannelser er lavere her end landsgennemsnittet. Dette kendetegner tillige nabokommunerne med undtagelse af Esbjerg, hvad angår andelen af befolkningen med mellemlange videregående uddannelser. Varde Kommune og nabokommunerne har ligeledes en lavere andel af befolkningen med en gymnasial uddannelse som den højeste end landsgennemsnittet. Tilsvarende er andelen af befolkningen med en grundskole- eller en erhvervsuddannelse som højeste uddannelsesniveau større i Varde og i nabokommunerne sammenlignet med hele landet.

Fokuseres der på udviklingen i befolkningens uddannelsesniveau, tydeliggøres væsentlige forskelle i forhold til nabokommunerne. Om end der er sket et fald i antallet af borgere med alene en grundskoleuddannelse, er dette fald relativt

mindre end i nabokommunerne. På samme måde er væksten i antallet af borgere med en kort videregående uddannelse væsentligt mindre end i nabokommunerne.

Til gengæld er væksten i antallet af personer med en lang videregående uddannelse større i Varde Kommune end i Ringkøbing-Skjern kommune og ikke mindst i Billund kommune, hvor den er negativ.

Tabel 5-3: Vækst i antallet af personer fordelt efter højest opnåede uddannelse, 2000 -2006

	Varde	Billund	Esbjerg	Vejen	Ringkøbing-Skjern	Hele landet
Grundskole	-7,7	-9,5	-9,8	-10,4	-12,0	-8,8
Gymnasial uddannelse	-3,0	-7,6	-5,3	0,6	-5,8	-3,6
Erhvervsuddannelse	4,0	6,7	1,1	5,4	7,2	0,3
Kort videregående uddannelse	13,6	18,5	17,9	26,6	21,8	22,2
Mellemlang videregående uddannelse	12,8	7,9	15,0	17,4	13,1	15,1
Lang videregående uddannelse	14,9	-4,8	20,7	15,1	11,2	28,4

Kilde: Danmarks Statistik HFU1

Den ændring, der har fundet sted inden for arbejdsstyrkens beskæftigelse fordelt på brancher, stiller store krav til fleksibilitet og omstillingsparathed i forhold til aktuel kompetence rettet mod specifikke fag. Dette afspejles også i væksten i antallet af personer fordelt efter højest opnåede uddannelse.

5.2 Socioøkonomisk status

Fordelingen af befolkningen i Varde Kommune efter socioøkonomisk status svarer i høj grad til fordelingen i nabokommunerne og i hele landet.

Tabel 5-4: Befolkningens fordeling efter socioøkonomisk status, 2006 (% af befolkning)

	Selvstændige og medarbejdende ægtefæller	Lønmodtagere højeste niveau og topledere	Lønmodtager mellemniveau	Lønmodtagere grundniveau	Andre lønmodtagere	Arbejdsløse	Uden for arbejdsstyrken	I alt
Varde Kommune	5 (6)	4 (5)	7 (6)	21 (25)	16 (11)	1 (2)	46 (45)	100
Billund kommune	4	4	7	23	14	1	46	100
Esbjerg kommune	3	6	8	21	13	2	48	100
Vejen kommune	5	4	6	21	15	1	48	100
Ringkøbing-Skjern	5	5	6	22	14	1	46	100
Hele landet	4	7	8	19	12	2	47	100

Kilde: Danmarks Statistik RASU1

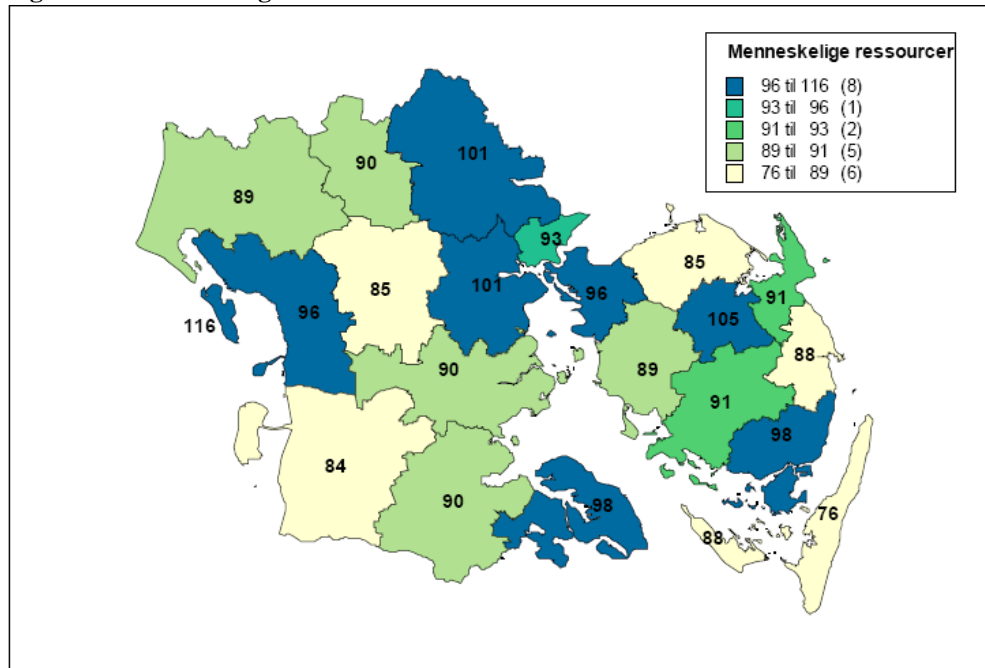
Note 1: I parentes angives 2000-tal for Varde Kommune (baseret på en summation af fem gamle kommuner).

Note 2: Uden for arbejdsstyrken omfatter fire kategorier: Midlertidigt uden for arbejdsstyrken, tilbagetrækning fra arbejdsstyrken, pensionister og andre uden for arbejdsstyrken.

Dog er der en noget mindre andel af lønmodtagere på højeste niveau og topledere i forhold til hele landet. Dette gør sig også gældende i forhold til Esbjerg kommune. Andelen af lønmodtagere på mellemniveau er ligeledes mindre end i hele landet.

Figuren nedenfor viser kommunerne i Region Syddanmarks indplacering på et indeks, hvor 100 angiver gennemsnittet for landets 98 kommuner. Et tal over hundrede indikerer, at den pågældende kommune er placeret højere end landsgennemsnittet, og et tal under indikerer det modsatte.

Figur 5-1: Menneskelige ressourcer

Kilde: Region Syddanmark, Den regionale udviklingsmodel, forår 2007

Figuren viser kommunernes placering i forhold til menneskelige ressourcer. Menneskelige ressourcer er et indeks bestående af oplysninger om andelen af befolkningen med videregående uddannelse (84), andelen af befolkningen med grundskoleuddannelse (88), andel højt uddannede i virksomheder (87) og primær indkomst (95). Tallene i parentes angiver indeksscoren for Varde for de enkelte dimensioner.

5.3 Ind- og udpendling

Antallet af indpendlere og antallet af udpendlere henholdsvis til og fra Varde Kommune fremgår af tabellen nedenfor.

Tabel 5-5: Ind- og udpendling

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Udpendlere i alt	7.169	7.399	7.457	7.540	7.502	7.617	7.871
Indpendlere i alt	4.593	4.533	4.928	5.151	5.218	5.789	5.473
Nettoindpendling	-2.576	-2.866	-2.529	-2.389	-2.284	-1.828	-2.398

Kilde: Danmarks Statistik PENDAB1

Det ses, at antallet i begge kategorier er steget siden 2000. Imidlertid er nettoindpendlingen negativ. Det vil sige, at der er et større antal borgere, der arbejder uden for kommunen end antallet af borgere i andre kommuner, som arbejder

i Varde. Varde Kommune kan i den optik betragtes som en bosætningskommune for de omkringliggende kommuner. Set i forhold til det at være en attraktiv bosætningskommune spiller det en væsentlig rolle, at mindst den ene ægtefælle har arbejde relativt tæt på bopælen. Hvis begge ægtefæller i en husstand arbejder uden for den geografi, kommunen udgør, så er de potentielle fraflyttere. Her kan det også spille en væsentlig rolle, at der inden for erhvervslivet sker strukturelle omlægninger, som kan indebære jobskifte til virksomheder lokaliseret i metropolerne/de større kommuner.

Kommunaløkonomisk er det en fordel at være en bosætningskommune; og det kan være en endnu større fordel, såfremt det indebærer en relativt god kapacitetsudnyttelse af de kommunale faciliteter og service. Derfor ligger der et incitament til at sikre arbejde i nærområdet for mindst den ene ægtefælle i en husstand. Omvendt er det en belastning for de til rådighed værende ressourcer, hvis der ikke er midler til rådighed til tilpasning og justering af driftsudgifterne.

Langt størstedelen af de borgere, der er bosat i Varde Kommune, og som pendler til en anden kommune, pendler til en af nabokommunerne.

Tabel 5-6: Udpending til nabokommuner, %

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Nabokommuner (%)	84,3	83,3	84,9	85,5	85,2	85,4	84,6
Billund kommune	15,9	14,9	15,6	15,4	14,8	14,4	14,3
Esbjerg kommune	56,2	55,2	55,2	55,0	55,1	56,1	55,1
Vejen kommune	3,3	3,6	3,4	3,5	3,7	3,8	3,7
Ringkøbing-Skjern	8,9	9,6	10,7	11,6	11,6	11,1	11,5
Resten af landet	15,7	16,7	15,1	14,5	14,8	14,6	15,4

Kilde: Danmarks Statistik PENDAB1

Nabokommunerne er således modtagere af mere end 80% af de pendlere, der kommer fra Varde (jf. Tabel 5-6). Mere end halvdelen pendler således til Esbjerg kommune.

Tabel 5-7: Indpendling fra nabokommuner, %

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Nabokommuner (%)	71,8	73,3	72,2	70,6	71,1	69,5	72,4
Billund kommune	8,9	9,5	8,7	8,2	8,8	8,4	9,2
Esbjerg kommune	42,8	44,1	46,4	45,4	44,6	43,4	44,6
Vejen kommune	5,4	5,1	4,5	4,9	5,1	5,6	5,6
Ringkøbing-Skjern	14,6	14,5	12,7	12,1	12,6	12,1	12,9
Resten af landet	28,2	26,7	27,8	29,4	28,9	30,5	27,6

Kilde: Danmarks Statistik PENDAB1

Blandt de personer, der arbejder i Varde Kommune, men som ikke er bosat i kommunen, er omkring 70% bosat i en af nabokommunerne. Omkring 45% af disse er således bosat i Esbjerg kommune og omkring 13% i Ringkøbing-Skjern.

Tabel 5-8: Indpendling efter erhverv (% af samlet indpendling)

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	Vækst (%-point)
Landbrug, fiskeri og råstofudvinding	4,8	4,5	4,6	4,3	4,2	4,2	4,2	-0,6
Industri	27,7	27,9	25,7	24,4	25,2	24,6	24,0	-3,7
Energi- og vandforsyning	0,4	0,4	0,4	0,4	0,3	0,4	0,4	0
Bygge og anlæg	6,5	6,5	6,2	6,2	6,5	6,5	7,8	1,3
Handel, hotel og restauration	16,1	16,8	16,0	16,8	17,5	16,6	18,1	2
Transport, post og tele	3,1	3,3	3,2	3,7	3,8	3,6	3,3	0,2
Finansiering og forretningservice	7,4	7,5	7,4	7,8	7,2	7,1	7,8	0,4
Offentlige og personlige tjenester	34,0	33,0	36,3	36,5	35,2	37,0	34,4	0,4
Uoplyst aktivitet	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0
I alt	100	100	100	100	100	100	100	-

Kilde: Danmarks Statistik PENDAB2

Note: Beregningerne for Varde Kommune bygger på oplysninger fra de fem gamle kommuner. Dette giver i denne tabel en vis usikkerhed, da det ikke er muligt at fraregne den interne pendling mellem de gamle kommuner inden for brancherne.

For at komme om bag ved de relative tal medtages de faktiske i den følgende tabel:

Tabel 5-9: Indpendling efter erhverv

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	Vækst %
Landbrug, fiskeri og råstofudvinding	384	359	395	375	372	401	390	1,6
Industri	2.221	2.213	2.188	2.132	2.238	2.331	2.211	-0,5
Energi- og vandforsyning	33	35	36	37	30	34	35	6,1
Bygge og anlæg	523	516	530	538	576	617	720	37,7
Handel, hotel og restauration	1.290	1.328	1.362	1.467	1.552	1.576	1.666	29,1
Transport, post og tele	250	264	268	328	336	343	307	22,8
Finansiering og forretningservice	597	595	630	678	643	669	721	20,8
Offentlige og personlige tjenester	2.726	2.616	3.089	3.192	3.122	3.513	3.174	16,4
Uoplyst aktivitet	1	0	0	0	0	3	2	100,0
I alt	8.025	7.926	8.498	8.747	8.869	9.487	9.226	15,0

Kilde: Danmarks Statistik PENDAB2

Note: Beregningerne for Varde Kommune bygger på oplysninger fra de fem gamle kommuner. Dette giver i denne tabel en vis usikkerhed, da det ikke er muligt at fraregne den interne pendling mellem de gamle kommuner inden for brancherne.

Hovedparten af indpendlerne er beskæftiget inden for offentlige og personlige tjenester – det drejer sig om mere end 3.000 personer. Industri og handel, hotel og restaurant tiltrækker ligeledes arbejdskraft til området. Set i lyset heraf er det særligt værd at bemærke, at pendlingen til Varde Kommune inden for handel, hotel og restaurant i perioden 2000-2006 er steget med 29%.

Tabel 5-10: Udpending efter erhverv (% af samlet udpending)

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	Vækst (%-points)
Landbrug, fiskeri og råstofudvinding	4,2	4,2	4,3	4,4	4,6	4,7	4,6	0,4
Industri	27,5	28,0	27,1	26,9	26,4	25,0	24,5	-3
Energi- og vandforsyning	1,2	1,1	0,7	0,7	0,5	0,5	0,7	-0,5
Bygge og anlæg	7,7	8,1	8,0	7,5	7,4	7,8	7,8	0,1
Handel, hotel og restauration	16,3	15,8	15,9	16,1	16,1	16,5	16,9	0,6
Transport, post og tele	6,1	5,4	5,3	5,2	5,4	5,3	5,2	-0,9
Finansiering og forretningservice	7,8	8,3	8,2	8,4	8,6	9,2	8,8	1
Offentlige og personlige tjenester	29,2	28,9	30,3	30,9	30,9	30,9	31,4	2,2
Uoplyst aktivitet	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0
I alt	100	100	100	100	100	100	100	

Kilde: Danmarks Statistik PENDAB2

Note: Beregningerne for Varde Kommune bygger på oplysninger fra de fem gamle kommuner. Dette giver i denne tabel en vis usikkerhed da, det ikke er muligt at fraregne den interne pendling mellem de gamle kommuner inden for brancherne.

Som ved indpendling er det industri, handel, hotel og restaurant samt offentlige og personlige tjenester, der igangsætter den største udpending.

Tabel 5-11: Udpending efter erhverv

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	Vækst %
Landbrug, fiskeri og råstofudvinding	450	456	479	499	518	533	542	20,4
Industri	2.952	3.043	3.020	3.016	2.958	2.846	2.873	-2,7
Energi- og vandforsyning	133	121	82	77	60	58	77	-42,1
Bygge og anlæg	827	883	892	838	835	889	913	10,4
Handel, hotel og restauration	1.749	1.722	1.773	1.802	1.804	1.880	1.984	13,4
Transport, post og tele	651	590	592	586	600	604	610	-6,3
Finansiering og forretningsservice	832	907	914	941	966	1.044	1.032	24,0
Offentlige og personlige tjenester	3.127	3.144	3.376	3.463	3.469	3.516	3.681	17,7
Uoplyst aktivitet	1	3	3	1	3	4	3	200,0
I alt	10.722	10.869	11.131	11.223	11.213	11.374	11.715	9,3

Kilde: Danmarks Statistik PENDAB2

Note: Beregningerne for Varde Kommune bygger på oplysninger fra de fem gamle kommuner. Dette giver i denne tabel en vis usikkerhed, da det ikke er muligt at fraregne den interne pendling mellem de gamle kommuner inden for brancherne.

Af Tabel 5-132 ses, hvor der er tale om en nettoudpendling – dvs. hvilke sektorer, hvor der er underskud i antallet af arbejdspladser internt i Varde Kommune:

Tabel 5-12: Nettoudpendling, 2000 og 2006 (faktiske tal)

	Indpendling	Udpending	Netto 2000	Indpendling	Udpending	Netto 2006
Landbrug, fiskeri og råstofudvinding	384	450	66	390	542	152
Industri	2.221	2.952	731	2.211	2.873	662
Energi- og vandforsyning	33	133	100	35	77	42
Bygge og anlæg	523	827	304	720	913	193
Handel, hotel og restauration	1.290	1.749	459	1.666	1.984	318
Transport, post og tele	250	651	401	307	610	303
Finansiering og forretningsservice	597	832	235	721	1.032	311
Offentlige og personlige tjenester	2.726	3.127	401	3.174	3.681	507
Uoplyst aktivitet	1	1	0	2	3	1
I alt	8.025	10.722	2.697	9.226	11.715	2.489

Der er sektorer, som har relativt markante tal: Industri, offentlige og personlige tjenester og handel, hotel og restauration.

5.4 Uden tilknytning til arbejdsmarkedet

Tabel 5-13 viser antallet af ledige i procent af arbejdsstyrken i de fem gamle kommuner og i hele landet. Ledigheden i Varde Kommune er i 2006 et godt stykke under landsgennemsnittet. Den højeste ledighedsprocent i Varde Kommune finder vi i 2006 i det område, der udgøres af den gamle Varde Kommune.

Tabel 5-13: Ledige i procent af arbejdsstyrken, 2006

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	Vækst %-point
Blåbjerg	3,8	3,8	4,4	4,8	4,2	3,6	2,9	-0,9
Blåvandshuk	3,4	3,5	3,1	3,7	4,1	4,1	2,9	-0,5
Helle	3,8	3,8	3,7	3,8	3,4	3,2	2,3	-1,5
Varde	3,8	3,8	4,4	5,5	5,0	4,5	3,2	-0,6
Ølgod	4,2	4,1	3,9	3,6	3,9	3,2	2,3	-2,0
Ny Varde	3,9	3,9	4,1	4,6	4,3	3,9	2,8	-1,1
Ny Billund	3,9	3,9	3,6	4,7	4,8	4,4	3,1	-0,8
Ny Esbjerg	5,4	5,4	4,9	5,9	5,9	5,2	3,4	-2,0
Ny Vejen	3,6	3,8	3,8	4,6	4,5	4,1	2,7	-0,9
Ringkøbing-Skjern	3,9	3,4	3,5	4,3	4,5	4,1	2,9	-1,0
Hele landet	5,4	5,2	5,2	6,2	6,4	5,7	4,5	-0,9

Kilde: Danmarks Statistik, AAR og RAS33

Tabellen viser desuden, at Varde Kommune har en af de laveste ledighedsprocenter i området. Kun Vejen Kommune har en lavere ledighedsprocent.

Udviklingen i ledigheden er i Varde Kommune sammenlignelig med udviklingen på landsplan; og det viser sig, at ledighedsprocenten er reduceret relativt mere i Varde Kommune end på landsplan. Antallet af ledige i Varde Kommune udgør 724 i 2006 mod 1.025 i 2000.

Blandt nabokommunerne er det særligt Esbjerg, der har oplevet en markant nedgang i ledigheden. Denne nedgang skal dog ses i lyset af, at Esbjerg i år 2000 havde højeste ledighedsprocent af de fem sammenligningskommuner.

5.5 Kontanthjælpsmodtagere

I 2006 udgjorde kontanthjælpsmodtagerne 4,1 % af indbyggertallet i Varde Kommune. Denne andel har holdt sig udpræget stabil siden 2000, idet andelen kun er blevet 0,1 %-point lavere i tidsrummet 2000 til 2006.

Tabel 5-14 Andel kontanthjælpsmodtagere af befolkningen

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	Vækst %-point
Blåbjerg	3,7	3,9	3,6	3,4	3,4	3,2	3,1	-0,6
Blåvandshuk	3,4	5,2	3,7	3,8	4,3	4,4	4,5	1,0
Helle	3,1	3,3	3,4	3,5	3,4	3,5	3,7	0,7
Varde	5,1	5,1	5,0	4,5	4,6	4,8	4,3	-0,8
Ølgod	3,8	4,0	4,0	3,8	3,9	4,4	4,3	0,5
Ny Varde	4,2	4,4	4,2	4,0	4,1	4,3	4,1	-0,1
Ny Billund	4,7	4,5	4,7	5,0	4,8	4,8	4,7	0,0
Ny Esbjerg	7,0	7,0	6,9	6,8	6,8	6,7	6,3	-0,7
Ny Vejen	4,3	4,5	4,6	4,5	4,4	4,1	3,7	-0,7
Ringkøbing-Skjern	3,8	3,9	3,7	3,7	3,7	3,7	3,7	-0,1
Hele landet	6,2	6,2	6,2	6,1	6,0	5,8	5,6	-0,7

Kilde: Danmarks Statistik, KH1R og BEF1A

Andelen af kontanthjælpsmodtagere (svarende til 2.068 i 2006) er lavere i Varde kommune sammenlignet med landsgennemsnittet, hvor kontanthjælpsmodtagere udgør 5,6 % af befolkningen. Dette betyder, at niveauet i Varde Kommune er på ca. tre fjerdedele af niveauet på landsgennemsnit.

Der er stor forskel på, i hvilke lokalområder kontanthjælpsmodtagerne bor. Størstedelen af kontanthjælpsmodtagerne i Varde Kommune er bosat i den gamle Varde Kommune svarende til omkring 40 %. Ølgod huser lidt over 20 % af kontanthjælpsmodtagerne, mens Helle og Blåbjerg huser henholdsvis op mod 17% og 13%. De færreste af kontanthjælpsmodtagerne er bosiddende i den gamle Blåvandshuk Kommune.

Tabel 5-15: Fordelingen af kontanthjælpsmodtagere i Varde Kommune (andel relativt fordelt efter bopæl)

Lokalområder	2000	2006
Blåbjerg	12,9	12,7
Blåvandshuk	8,3	8,6
Helle	16,6	16,5
Varde	39,6	40,0
Ølgod	22,7	22,2
Varde Kommune	100,0	100,0

Kilde: Danmarks Statistik KH1R

5.6 Sygedagpengemodtagere

Tabel 5-16 viser sygedagpengemodtagere som andel af den samlede befolkning. Tabellen viser, at Varde Kommune ligger marginalt højere end landsgennemsnittet, men samtidig ligger i den lave ende i forhold til nabokommunerne.

Tabel 5-16 Andel sygedagpengemodtagere af befolkningen

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	Vækst %-point
Blåbjerg	6,7	6,8	6,9	7,1	6,8	6,2	-0,5
Blåvandshuk	6,6	6,1	6,4	6,1	5,9	6,1	-0,5
Helle	5,7	5,8	5,9	6,0	5,4	5,9	0,2
Varde	6,3	6,2	6,1	6,3	5,6	5,9	-0,4
Ølgod	5,7	5,9	6,2	6,1	5,5	5,7	-0,1
Ny Varde	6,2	6,1	6,2	6,3	5,7	5,9	-0,2
Ny Billund	5,9	6,0	6,5	6,3	6,2	6,3	0,5
Ny Esbjerg	6,1	6,2	6,2	6,3	5,8	5,8	-0,2
Ny Vejen	6,5	6,6	6,4	6,2	5,9	6,2	-0,2
Ringkøbing-Skjern	6,7	7,0	6,6	6,5	5,9	6,0	-0,8
Hele landet	5,5	5,7	5,7	5,7	5,4	5,6	0,1

Kilde: Danmarks Statistik, SAM1 og BEF1A

Tabellen viser endvidere, at andelen af sygedagpengemodtagere (svarende til 2.992 i 2005) er svagt faldende i Varde Kommune, mens tallet er nogenlunde stabilt i landet set som helhed.

Ses der i forhold til den samlede arbejdsstyrke (arbejdsstyrken udgjorde i 2005 21.690 personer), så er der tale om, at antallet af sygedagpengemodtagere udgør 12 %⁵. Ud fra statistikken fra Jobcenter Varde så fordeler antallet af fuldtidspersoner, der er indeholdt i sygedagpengestatistikken, sig således⁶:

under 4 uger	27
4-52 uger	451
over 52 uger	114

⁵ Sygedagpengemodtagere er ikke medregnet i arbejdsstyrken. Beregningen af forholdet er sket med basis i summen af arbejdsstyrken og sygedagpengemodtagere.

⁶ Statistik pr. august 2007.

5.7 Indvandrere og efterkommere efter indvandrere

Tabel 5-17 indvandrere og efterkommere som andel af den samlede befolkning. Tabellen viser, at Varde Kommune ligger væsentligt lavere end landsgennemsnittet.

Tabel 5-17 Andel indvandrere og efterkommere af den samlede befolkning

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	Vækst %-point
Blåbjerg	3,2	4,0	4,8	5,3	4,9	5,0	5,0	1,8
Blåvandshuk	2,1	3,1	4,0	4,9	4,3	4,0	3,9	1,8
Helle	2,1	2,3	2,6	3,0	3,0	3,5	3,6	1,5
Varde	4,7	4,9	5,1	5,0	5,2	5,3	5,5	0,8
Ølgod	2,2	2,6	3,2	3,3	3,5	3,8	3,8	1,6
Ny Varde	3,3	3,7	4,1	4,3	4,3	4,5	4,6	1,3
Ny Billund	3,4	3,8	4,2	4,3	4,7	5,0	5,3	1,8
Ny Esbjerg	5,8	6,0	6,3	6,6	6,8	6,9	7,0	1,2
Ny Vejen	3,6	3,7	3,9	4,0	4,0	4,1	4,3	0,7
Ringkøbing-Skjern	3,2	3,5	3,8	4,1	4,3	4,3	4,4	1,3
Hele landet	7,1	7,4	7,7	8,0	8,2	8,4	8,5	1,4

Kilde: Danmarks Statistik, BEF3 og BEF1A

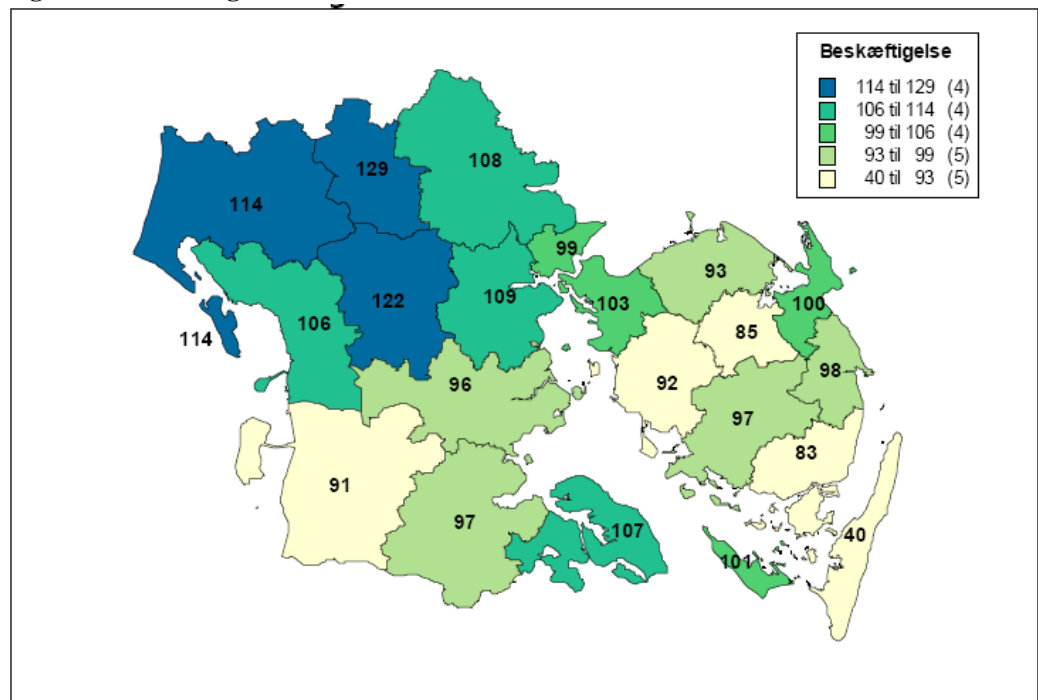
Tabellen viser ligeledes at andelen af indvandrere og efterkommere er steget de seneste år. Stigningen er nogenlunde den samme som den, der opleves på landsplan.

Varde Kommune placerer sig nogenlunde midt i rangeringen af sammenligningskommunerne, både hvad angår andelen af indvandrere og efterkommere og udviklingen i denne. I Esbjerg Kommune er andelen af indvandrere og efterkommere noget større, mens andelen er steget mere i Billund Kommune.

6. ERHVERV

Kortet nedenfor viser blandt andet Varde Kommunes indeksscore for beskæftigelse med landsgennemsnittet sat til 100. Beskæftigelse er i den forbindelse sammensat af ledighedsprocenten (127), ledighedsprocenten for ældre (131), beskæftigelsesfrekvensen for indvandrere (82) og ledighedsprocenten for unge (116).

Figur 6-1: Beskæftigelse

Kilde: Region Syddanmark, Den regionale udviklingsmodel, forår 2007

6.1 Virksomheder og beskæftigelse

Hovedparten af arbejdspladserne i Varde Kommune har en størrelse på 1-4 medarbejdere – dette gælder for 70% af arbejdsstederne. Lidt over 6% af arbejdsstederne har til sammenligning 20 eller flere ansatte.

Tabel 6-1: Arbejdspladser efter størrelse i Varde Kommune, 2005

Branche	Antal arbejdspladser (virksomheder)					% af samlet antal				
	1-4	5-19	20-49	50+	I alt	1-4	5-19	20-49	50+	I alt
Landbrug, gartneri og skovbrug	1.093	92	5	1	1.191	30,5	2,6	0,1	0,0	33,2
Fiskeri	13	2	-	-	15	0,4	0,1	0,0	0,0	0,4
Industri	102	66	27	25	220	2,8	1,8	0,8	0,7	6,1
Energi- og vandforsyning	40	6	1	-	47	1,1	0,2	0,0	0,0	1,3
Bygge og anlæg	183	108	15	2	308	5,1	3,0	0,4	0,1	8,6
Engroshandel, autohandel, service og tankstationer	130	81	15	4	230	3,6	2,3	0,4	0,1	6,4
Detailhandel og reparationsvirksomhed. (undt. biler)	167	116	9	3	295	4,7	3,2	0,3	0,1	8,2
Hoteller og restauranter	85	56	14	1	156	2,4	1,6	0,4	0,0	4,4
Transport, post og tele	79	40	5	3	127	2,2	1,1	0,1	0,1	3,5
Finansiering og forretnings-service	344	89	17	4	454	9,6	2,5	0,5	0,1	12,7
Offentlige og personlige tjenester	121	141	33	30	325	3,4	3,9	0,9	0,8	9,1
Foreninger, kultur og renovation	150	58	8	1	217	4,2	1,6	0,2	0,0	6,1
Uoplyst aktivitet	1	0	0	0	1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
I alt	2.508	855	149	74	3.586	69,9	23,8	4,2	2,1	100

Kilde: Danmarks Statistik ERH16

Det ses af ovenstående, at landbrug fortsat er den sektor, som rummer det største antal virksomheder. Det næststørste antal virksomheder er inden for finansiering og forretnings-service, og som tredjestørste sektor kommer offentlige og personlige tjenester. Bygge og anlæg samt detailhandel ligger også højt placeret.

Bemærkelsesværdigt i tabellen er det, at der er tale om meget få virksomheder med 20 eller flere medarbejdere – dvs. at Varde Kommune er domineret af de meget små virksomheder.

Tabel 6-2: Beskæftigede efter branche, Varde Kommune

	2000	2006	Vækst i %
Landbrug, gartneri og skovbrug	2.615	2.188	-16,3
Fiskeri	43	31	-27,9
Industri	5.296	4.890	-7,7
Energi- og vandforsyning	115	114	-0,9
Bygge og anlæg	1.548	1.844	19,1
Engroshandel, autohandel, service og tankstationer	1.587	1.729	8,9
Detailhandel og reparationsvirksomhed. (undt. biler)	1.717	1.808	5,3
Hoteller og restauranter	870	897	3,1
Transport, post og tele	889	851	-4,3
Finansiering og forretningsservice	1.721	2.039	18,5
Offentlige og personlige tjenester	6.875	6.809	-1,0
Foreninger, kultur og renovation	993	990	-0,3
Uoplyst aktivitet	89	77	-13,5
I alt	24.358	24.267	-0,4

Kilde: Danmarks Statistik ERH16

Regnet efter antallet af medarbejdere er det helt entydigt, at det er inden for sektoren offentlige og personlige tjenester, tyngden ligger. Industri er den sektor, hvor det næsthøjeste antal er beskæftiget – og på tredjepladsen kommer landbrug. Med den hidtidige tendens vil landbrug formentlig snart blive overhalet af såvel finansiering og forretningsservice som bygge og anlæg.

Den relativt største stigning i antallet af beskæftigede findes i bygge- og anlægsbranchen, mens det største fald findes inden for fiskeri. Fiskerierhvervet beskæftiger dog et meget lille antal personer. Inden for industrien, som beskæftiger det næsthøjeste antal personer i kommunen, er der sket et fald på 7,7% i perioden 2000-2006.

På den følgende side er med de udtræksmuligheder, der er i Danmarks Statistik, vist en fordeling af virksomheder i 7 kategorier (baseret på antal medarbejdere i den enkelte virksomhed). Ud fra en overvejelse om, at væksten i antallet af 1-mandsvirksomheder i meget høj grad afspejler iværksættervirksomheder, tegner der sig et billede af, at der er en meget høj kvote af iværksætteri i Varde Kommune.

Tabel 6-3: Arbejdspladser efter størrelse og lokalområde, 2002-05

Antal medarbejdere	År	Blåbjerg	Blåvandshuk	Helle	Varde	Ølgod	I alt	Relativ fordeling
1	2002	140	71	216	312	260	999	32,3
2-4		215	82	219	297	216	1.029	33,2
5-9		78	63	70	212	120	543	17,5
10-19		49	41	45	118	63	316	10,2
20-49		13	6	15	76	27	137	4,4
50-99		3	8	4	21	12	48	1,5
100+		2	1	2	13	7	25	0,8
I alt		500	272	571	1.049	705	3.097	100,0
1	2003	125	69	175	308	218	895	30,2
2-4		200	78	209	287	217	991	33,5
5-9		90	61	72	199	114	536	18,1
10-19		48	42	45	128	61	324	10,9
20-49		18	12	15	70	32	147	5,0
50-99		3	5	4	23	9	44	1,5
100+		2	2	3	11	7	25	0,8
I alt		486	269	523	1.026	658	2.962	100,0
1	2004	212	93	284	451	318	1.358	38,7
2-4		208	83	217	338	238	1.084	30,9
5-9		93	53	66	201	100	513	14,6
10-19		47	44	51	120	71	333	9,5
20-49		17	9	17	76	27	146	4,2
50-99		5	5	2	23	9	44	1,3
100+		1	3	4	11	8	27	0,8
I alt		583	290	641	1.220	771	3.505	100,0
1	2005	230	107	294	479	337	1.447	40,4
2-4		203	79	217	352	210	1.061	29,6
5-9		92	56	73	188	111	520	14,5
10-19		55	40	46	123	71	335	9,3
20-49		16	13	17	73	30	149	4,2
50-99		5	4	3	25	11	48	1,3
100+		1	2	4	11	8	26	0,7
I alt		602	301	654	1.251	778	3.586	100,0
Udvikling		120,4	110,7	114,5	119,3	110,4	115,8	

Kilde: Danmarks Statistik, ERH1

Samtidig viser ovenstående tabel, at der i løbet af fire år er sket en tilvækst blandt virksomheder på 15,8%. Bemærkelsesværdigt er det, at der også har været en positiv vækst i antallet af virksomheder med mere end 20 medarbejdere.

6.2 Turisme

Den officielle statistik er ikke helt tilstrækkelig set i forhold til turismesektoren. Derfor er der her anvendt tal fra VisitDenmark og de analyser, der tidligere er udarbejdet af såvel VisitDenmark og Turistgruppen Vestjylland som NIRAS Konsulenterne.

Traditionelt anvendes overnatningstal som udtryk for den turistmæssige efterspørgsel. Dertil skal dog tillægges endagsturister og besøgende for at få et mål for den samlede efterspørgsel.

Tabel 6-3: Overnatningstal 2000-2006, Ribe amt, 1.000

Nationalitet	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	Fordeling 2000	Fordeling 2006
Tyskland	3.592	3.565	3.568	3.564	3.121	3.193	3.313	71	65
Danmark	1.028	1.041	1.089	1.170	1.151	1.184	1.328	20	26
Norge	79	78	90	103	118	111	122	2	2
Holland	91	98	104	110	119	103	128	2	3
Sverige	120	100	110	107	101	101	101	2	2
Øvrige	116	128	117	114	104	114	126	2	2
Efterspørgsel, ekskl. egenovernatninger	5.026	5.010	5.078	5.168	4.714	4.806	5.118	100	100
heraf									
Feriehusovernatninger, leje	3.253	3.262	3.308	3.276	2.922	3.052	3.276	51	51
Egenovernatninger i feriehus	3.125	3.134	3.178	3.148	2.807	2.932	3.148	49	49
Feriehusovernatninger i alt	6.378	6.396	6.486	6.424	5.729	5.984	6.424	100	100

Note: Tallene i ovenstående tabel bygger på turistchef Colin Seymour, Varde Turistbureau. De er en bearbejdning af tal indsamlet via VisitDenmark for Ribe Amt.

Disse overnatningstal baserer sig på tal før den igangværende opbygning af Lalandia Vest, som vil gøre Billund til en helårsdestination. Det er allerede aftalt, at f.eks. Legoland vil have helårsåbent, hvilket også vil have betydning for den attraktionsværdi, turisterne tillægger overnatningsfaciliteterne i Varde Kommune.

Kapaciteten er imidlertid langt fra udnyttet. Der er tale om følgende kapacitet i Varde Kommune:

Tabel 6-4: Overnatningskapacitet opgjort i enheder, 2005

Område	Camping	Feriecenter	Hotel	Sommerhuse
Blåbjerg	1.101			2.749
Blåvandshuk	2.226	756		4.741
Helle				39
Varde			104	12
Ølgod	81			160
Varde Kommune	3.408	756	104	7.701
Billund kommune	903		399	47
Esbjerg kommune	1.086	623	423	535
Fanø kommune	1.115	620	0	2.739
Ringkøbing-Skjern kommune	3.838	1.648	110	8.694
Tønder kommune (inkl. Rømø)	2.358	2.005	90	1.934

Note 1: For camping skal der regnes med en kapacitet svarende til tre personer pr. enhed, for feriecenter fire personer pr. enhed, for hotel to personer pr. enhed og for sommerhus seks personer pr. enhed.

Note 2: Tallet for Billund er opgjort før påbegyndelsen af Lalandia Vest. Sea West er ikke indregnet som feriecenter på opgørelsestidspunktet pga. manglende indberetning.

For at have et egentlig mål for kapaciteten skal der ud over omregningen af enheder også tages hensyn til de lovgivningsmæssige bestemmelser mht. anvendelse af enheder i turistmæssigt øjemed. Hertil kommer, at en stor del af feriehusene/sommerhusene ikke er disponible for udlejning på nuværende tidspunkt.

Erfaringsbaserede skøn tilsiger, at det kan antages, at der er en disponibel kapacitet svarende til ca. 18 mio. overnatninger i Varde Kommune. Da overnatningskapaciteten i Varde er tilnærmelsesvis lig med ca. halvdelen af kapaciteten i det gamle Ribe amt, svarer det til en kapacitetsudnyttelse i nærheden af 25%.

I turismemæssig sammenhæng er den regionale og den internationale markedsføring og produktudvikling i vidt omfang sket i regi af Turistgruppen Vestjylland (TGV). Varde fremstår ikke som en destination i TGV-sammenhæng. Dette gør Blåbjerg til gengæld.

6.3 Turistøkonomi

Turistgruppen Vestjylland har udgivet en analyse af ”Turismen i seks vestjyske kommuner – i og uden for højsæsonen”. Analysen er udarbejdet af VisitDenmark og bygger derfor på denne virksomheds analysemodeller og databaser. Da der er tale om Egvad, Holmsland, Ringkøbing, Skjern, Thyborøn og Ulfborg-Vemb, antages det, at resultaterne i hovedtræk også kan anvendes på Varde Kommune, idet det samtidig ud fra en analyse af potentialet for helårsturisme dog viser sig, at omfanget af helårsturisme er markant højere i Varde Kommune end i de nordlige af de seks kommuner.

VisitDenmark estimerer døgnforbruget i 2005 inden for kystferiesegmentet fordelt på type af overnatning således:

Tabel 6-5: Døgnforbrug 2005 (Ribe Amt), kr.

Nationalitet	Camping	Feriecenter	Feriehus	Hotel	Vandrørhjem
Danmark	275	461	608	977	696
Tyskland	271	525	371	709	648
Norge	392	651	453	1.110	590
Sverige	384	561	468	1.044	644
Holland	284	437	391	1.021	722
Andre	280	499	427	986	686

Note: Her er alene medtaget de, der har væsentlig betydning i Varde Kommune.

Turismen har stor betydning som erhverv og i relation til detailhandel og oplevelsesøkonomi. Det skønnes – ud fra nævnte analyse og de hertil hørende bilag samt bearbejdningen af overnatningstal for Ribe amt – at der er tale om en turistøkonomi på:

Tabel 6-6: Turistøkonomi 2006 i Ribe amt

Kategori	Overnatning	Detailhandel	Oplevelser og bespisning mv.	I alt
Turister, lejet overnatning	1.503	561	179	2.243
Turister – egenovernatning i feriehuse		611	407	1.018
Endagsturisme		130	86	216
I alt	1.503	1.302	662	3.577

Note: Tallene dækker over store udsving, så der kan være forskydninger grupperne imellem. Den samlede omsætning vurderes dog at ligge inden for +/-5%.

Ud fra gennemsnitstal (baseret bl.a. overnatningskapaciteten) vil turistøkonomien have en volumen svarende til ca. 1.800 mio. kr. i Varde Kommune.

De turister, der overnatter i området i lejet facilitet, anvender ca. 67% på overnatning og ca. 25% på indkøb i detailhandel, idet de resterende ca. 8% anvendes på oplevelser og bespisning. Lidt over 70% af omsætningen, der generes ud over udgifterne til overnatning af turister, lejet overnatning, lægges i lokalområdet. Hertil kommer endagsturisme og privatturisme, som anslås til ca. 25% af den samlede turistomsætning i Varde Kommune. Denne type turister har et lidt andet forbrugsmønster, idet ca. 60% anvendes til detailhandel og ca. 14% i forbindelse med restaurationsbesøg og bespisning. Af de resterende ca. 26% går en stor del til oplevelser.

6.4 Motiver for valg af feriedestination

Den tilgængelige offentlige statistik for besøgsmaal er stærkt begrænset. På nuværende tidspunkt foreligger den alene indberettet til Danmarks Statistik for museer:

Tablet 6-7: Besøgsstatistik for museer

Museum	Besøgende 2004	Besøgende 2005	Ændring i %	Åbnings-timer	Besøg pr. åbn. time 2005
Blaabjerg Egnsmuseum	1.112	357	-67,9	351	1,0
Nymindegab Redningsmuseum	554	396	-28,5	172	2,3
Blåvand Museum	1.097	1.114	1,5	261	4,3
Blåvandshuk Egnsmuseum	3.755	3.550	-5,5	546	6,5
Blåvand Redningsbådmuseum	563	534	-5,2	74	7,2
Varde Museum	23.209	7.201	-69,0	2.033	3,5
Tirpitz Stillingen	32.892	30.594	-7,0	2.004	15,3
Varde Artillerimuseum	5.897	5.398	-8,5	1.440	3,7
Jugendhuset	14.824	8.272	-44,2	1.824	4,5
Rav-Museet	20.200	20.374	0,9	2.004	10,2
Varde Museum, i alt	104.103	77.790	-25,3	-	-
Ølgod Museum	4.477	4.732	5,7	930	5,1
Esbjerg Museum	20.674	23.031		-	
Fiskeri- og Søfartsmuseet Esbjerg	155.591	143.833		-	
Museet på Sønderskov	11.671	9.624		-	
Skjern-Egvad Museum	109.095	104.950	-3,8	2.190	47,9
Ringkøbing Museum	3.569	4.308	20,7	1.610	2,7

Kilde: Statistiske Efterretninger, Uddannelse og kultur nr. 3/2006.

Note: I 2004 var der en særudstilling af maleren Otto Frello på Varde Museum og Jugendhuset.

Ovenstående kulturhistoriske museer er alle statsanerkendte og er dermed omfattet af statistikpligt. Ud over disse museer som besøgsmaal fremgår på Varde Turistbureaus hjemmeside: Karlsgårdeværket, Minibyten, Hjedding Andelsmejeri, Hodde gl. Skole, Tambours Have og Janusbygningen (Tistrup)/Vestjyllands Kunstmuseum. Hertil kommer følgende attraktioner (besøgstal 2006 i parentes):

Blåvandshuk Fyr	60.000
Blåvand Zoo	40.000
Minibyten i Varde	15.600
Museet Danmarks Brandbiler	14.500
Tambours Have	10.500

Set i forhold til antallet af turister – overnatninger og endagsbesøgende – må besøgstallene siges at være lave. Det er imidlertid heller ikke attraktionerne be-

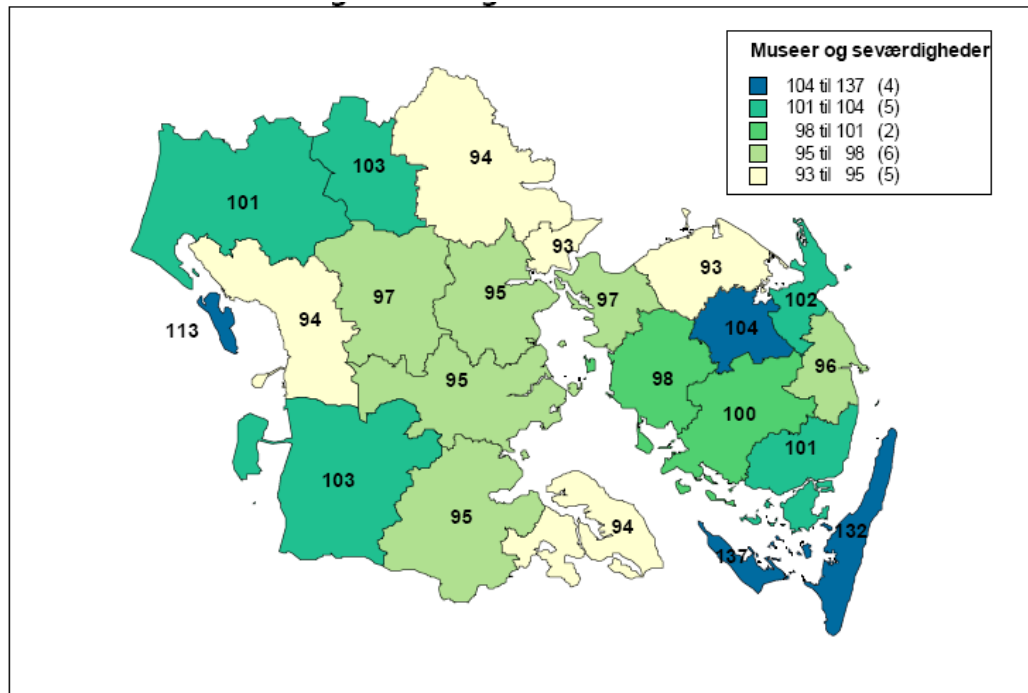
liggende i Varde Kommune, som har ikonstatus. Det er i højere grad naturen, kysten og Legoland. Her kan undersøgelserne af turisternes motiver til at afholde ferie i Varde Kommune (motiverne fra spørgeskemaundersøgelsen for de seks vestlige kommuner i Ringkøbing amt) formentlig overføres umiddelbart. Områdets overordnede profil – og det er den særdeles mange af turisterne efter-spørger (over to tredjedele af turisterne har opholdt sig i området mere end 4-5 gange) – er: strand, klitter, fyrplantager og masser af natur. For de primære segmenter ser motiverne således ud:

- Danske børnefamilier – bader og daser. Halvdelen besøger attraktioner eller er på aktiv ferie; og en tredjedel vil gerne besøge museer, hvis de virker interessante
- Tyske børnefamilier – bader og daser samtidig med attraktioner, aktiv ferie og museer. Der er en stigende interesse i aktiv ferie som bl.a. lystfiskeri
- Danske voksne – de lægger stor vægt på bymiljø og kulturelle oplevelser (musik og museer). Andelen, der ønsker aktiv ferie og badeferie, er for nedgående
- Tyske voksne – primært dase- og badeferie. Interesserer sig for attraktioner – og uden for højsæsonen også aktiv ferie

Med den meget høje andel af turister inden for målgrupperne ”danske voksne” og ”tyske voksne” er der behov for at udvikle mht. oplevelses- og attraktionsværdi såvel som de konkrete besøgsmaal, bycentre/bymiljøer og bespisning/restauranter, såfremt det skal lykkes at fastholde antallet af flergangsbesøgende. Specielt uden for den korte højsæson er dette vigtigt for at give et tilstrækkeligt kundeunderlag og dermed et vedvarende forretningsgrundlag for virksomheder inden for turismesektoren.

Region Syddanmark har beskrevet området i den regionale udviklingsmodel:

Figur 6-2: Museer og seværdigheder

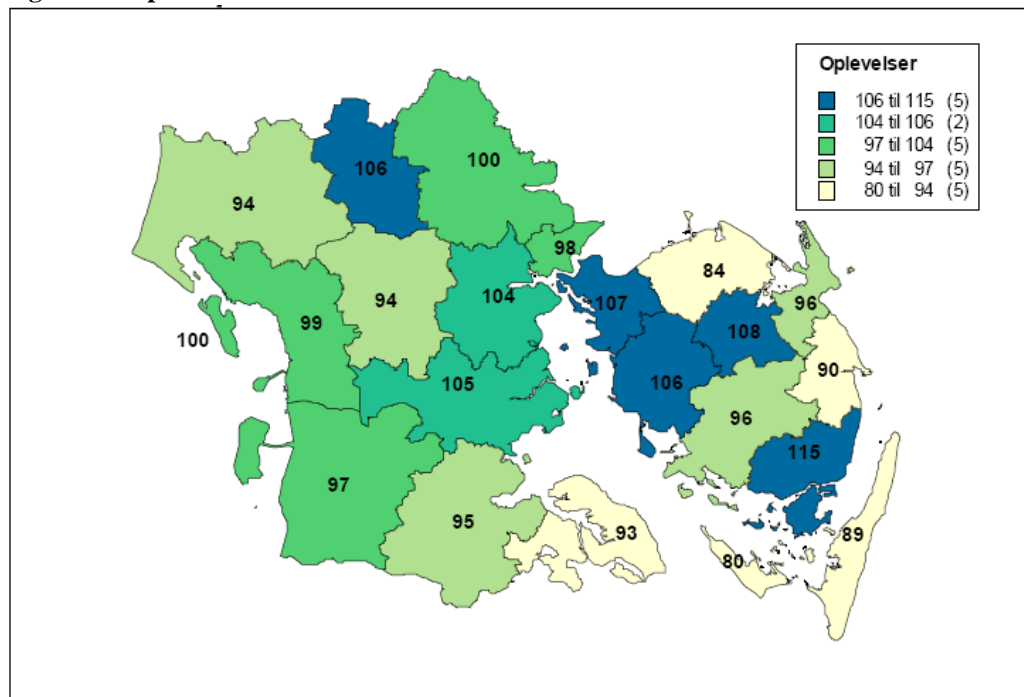
Kilde: Region Syddanmark, Den regionale udviklingsmodel, forår 2007

Varde Kommunes indeksscore på parameteren 'museer og seværdigheder' er 101. Parameteren er udregnet på baggrund af andelen af statsanerkendte museer (101), øvrige museer (108), historiske seværdigheder (101) og udgifter til kultur (96).

Det er imidlertid ikke et særligt operationelt mål, da der ikke ligger forudsætninger mht. attraktionsværdi og efterspørgselskraft (volumen) bag.

Varde Kommune opnår indeksscoren 94 i relation til oplevelser. Oplevelser er opgjort af dimensionerne elitesport (103), turistattraktioner (89) og teatre, biografier mv. (91).

Figur 6-3: Oplevelser

Kilde: Region Syddanmark, Den regionale udviklingsmodel, forår 2007

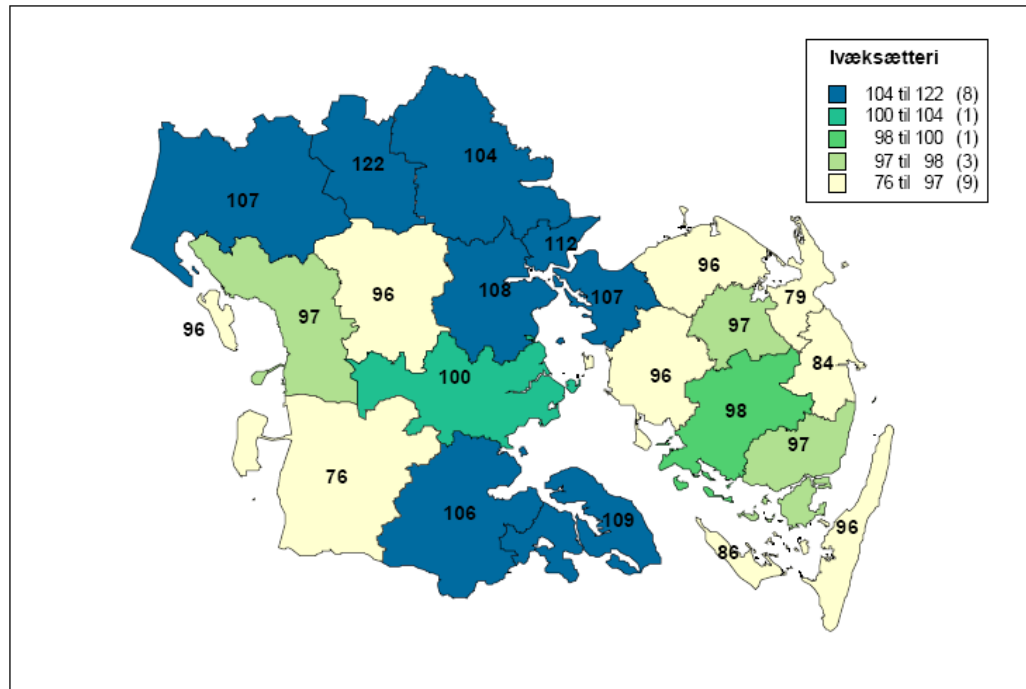
Figuren viser den gennemslagskraft, Legoland og de største fynske attraktioner har.

6.5

Iværksætter

Varde Kommune opnår i forhold til iværksætter en indeksscore på 107. Denne score er opgjort på baggrund af kommunens score i relation til nyetableringer (104), overlevelse (113) og andelen af finansieringsvirksomheder (105).

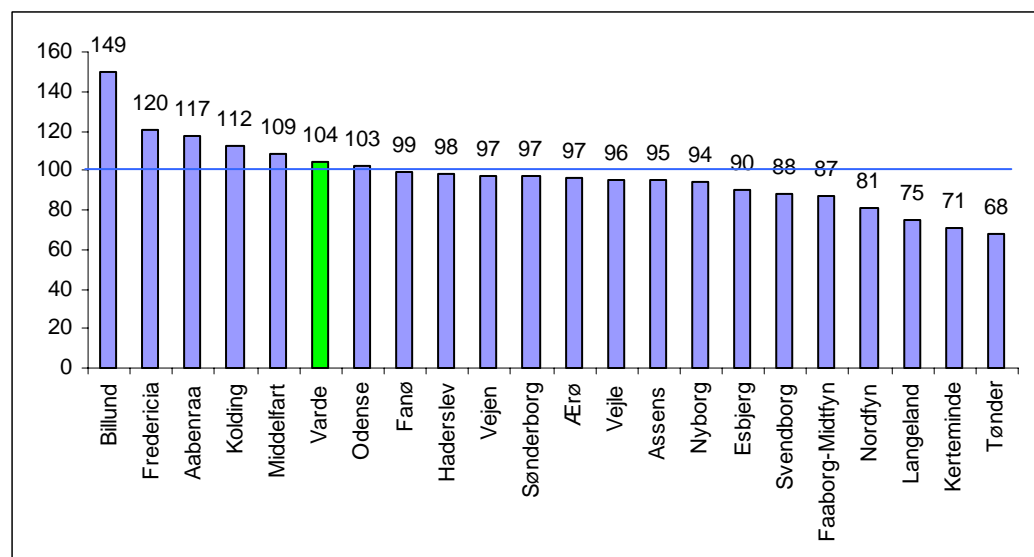
Figur 6-4: Iværksætteri

Kilde: Region Syddanmark, Den regionale udviklingsmodel, forår 2007

Varde Kommune har en forholdsvis høj etableringsrate blandt kommunerne i Region Syddanmark (se Figur 6-5). Kommunens etableringsrate ligger desuden lidt over landsgennemsnittet.

Figur 6-5: Etableringsrate fordelt på kommuner i Region Syddanmark

Kilde: Oxford Research og Region Syddanmark

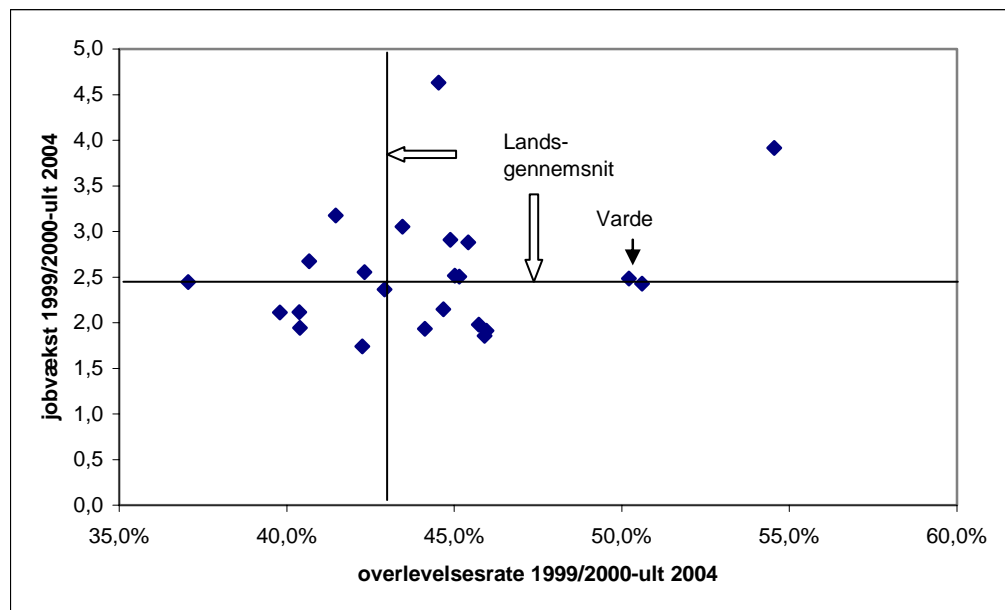
Note 1: Etableringsraten måles som antal nye virksomheder pr. 10.000 indbyggere.

Tallene er indeksstørrelser så hver enkelt kommunes "score" er beregnet i forhold til indeks 100, som er gennemsnittet for alle 98 kommuner i Danmark (den blå linje i figuren).

Note 2: Etableringsraten beregnes for nye virksomheder med etableringsår i 2004 og 2005. Kun virksomheder med mindst én ansat er medtaget. Filialer er ikke medtaget. Inaktive virksomheder medtages.

Der blev i 1999/2000 etableret 239 virksomheder i Varde Kommune. Af disse var 120 stadig aktive ultimo 2004. Dette giver en overlevelsesrate på 50,2, hvilket er en af de højeste blandt kommunerne i Region Syddanmark.

Figur 6-6: Overlevelse og jobvækst hos iværksættere i Region Syddanmark, 1999/2000-2004

Kilde: Beregninger af Region Syddanmark på baggrund af specialdata fra Kent Nielsen, Århus Universitet indsamlet i samarbejde med Danmarks Statistik

De 120 overlevende virksomheder skabte i gennemsnit 2,5 job (helt præcis 298 arbejdspladser), hvilket er på niveau med landsgennemsnittet.

7. KOMMUNAL ØKONOMI OG SERVICE

Tabellen nedenfor viser en række generelle nøgletal for 2007. Fem rækker er fremhævet med fed. Udviklingen i disse er illustreret i grafer nedenfor.

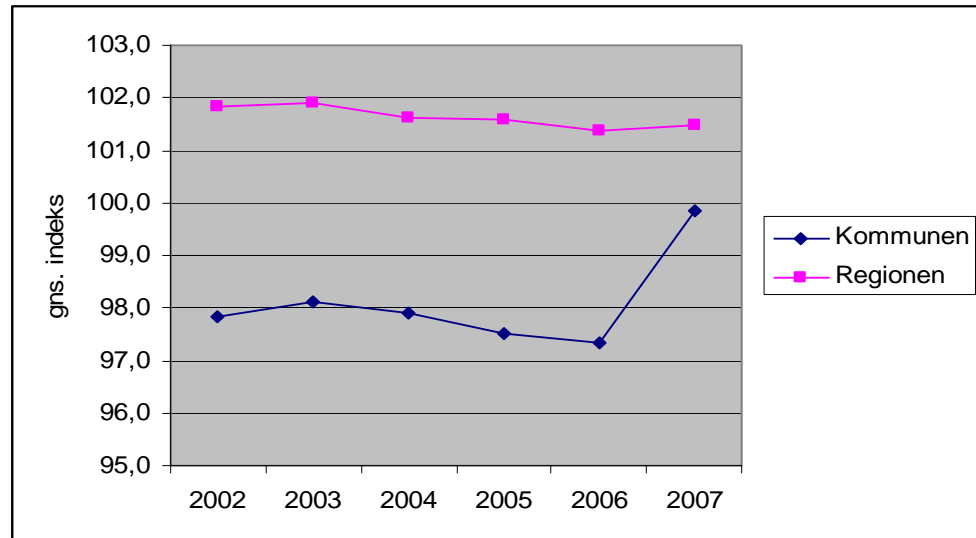
Tablet 7-1: Generelle nøgletal, 2007 (indeks: landsgennemsnittet = 100)

	Varde Kommune	Region Syddanmark	Hele landet
Udgiftsbehov pr. indbygger	99,8	101,5	100
Beskatningsgrundlag pr. indbygger	92,9	91,5	100
Ressourcegrundlag pr. indbygger	96,8	98,3	100
Ressourcepres	103,2	103,2	100
Skattefinansierede nettodriftsudgifter pr. indb.	94,8	99,2	100
Serviceniveau	94,9	97,7	100
Beskatningsniveau	95,9	100,7	100
Skat/service-forhold	101,1	103,0	100
Faktisk udgiftspres	97,9	100,9	100
Balanceindikator	98,0	99,8	100

Kilde: ECO-nøgletal

Udviklingen i udgiftsbehov viser en ændring, der næsten ligner et niveauskift, fra 2002-2006 til 2007, idet niveauet flyttes fra ca. 98% til ca. 100%. Det indikerer, at kommunen er sat under pres – og at der er behov for at undersøge mulighederne for at skabe et handlefelt, således at niveauet ikke påvirkes yderligere i opadgående retning i takt med den forventede befolkningsudvikling. En del af baggrunden for den observerede ændring kan eventuelt skyldes datagrundlaget, der i 2002-2006 er regnskabstal, mens 2007 er budgettal. Omvendt kan der være en risiko for, at det forværrer tallene, da budgettal kan forudsætte forbedrede forudsætninger for budgettet i forhold til de faktiske forhold.

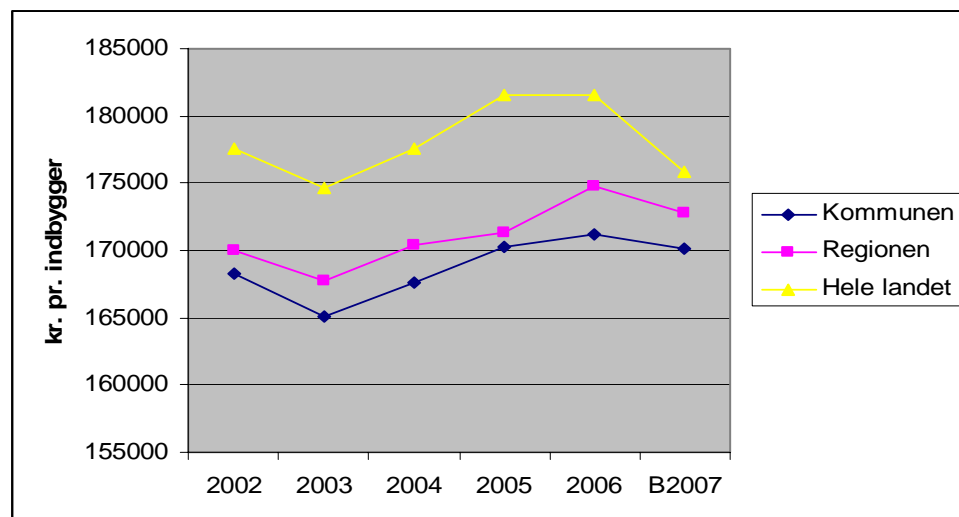
Figur 7-1: Udgiftsbehov pr. indbygger

Kilde: ECO-nøgletal

Grafen nedenfor viser udviklingen i ressourcegrundlaget fra 2002 til 2007. Ressourcegrundlag er beregnet som beskatningsgrundlag plus 'øvrige indtægter' omregnet til beskatningsgrundlagsværdi, dvs. øvrige indtægter er divideret med det gennemsnitlige beskatningsniveau for hele landet i året og ganget med 100.

Figur 7-2: Ressourcegrundlag

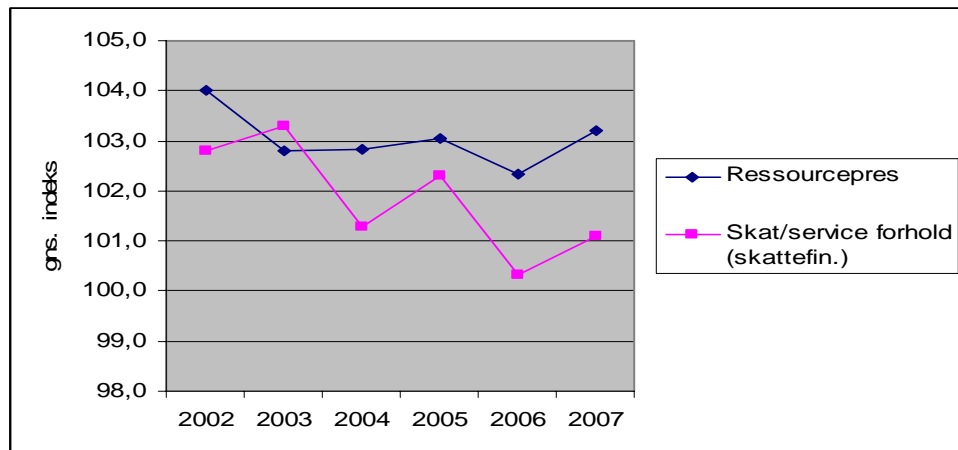
Kilde: ECO-nøgletal

Ressourcepres viser, hvor store udgiftsbehovene er i forhold til kommunens ressourcegrundlag, dvs. at det er beregnet som forholdet mellem udgiftsbehov og ressourcegrundlag. Jo højere værdi kommunen har på dette indeks, desto større er udgiftsbehovene i relation til ressourcegrundlag.

Det indikerer, at der er behov for at undersøge, hvordan den kommunale indsats kan facilitere en udvikling, hvor ressourcegrundlaget kan forbedres. Eller med andre ord at bidrage/tilskynde til de igangværende strukturelle ændringer af kompetencer og virksomheders forretningsområder med det mål at øge det kommunale ressourcegrundlag.

Skat/service-forholdet angiver, hvor meget borgerne i kommunen betaler i skat sat i forhold til, hvor stort serviceniveauet er.

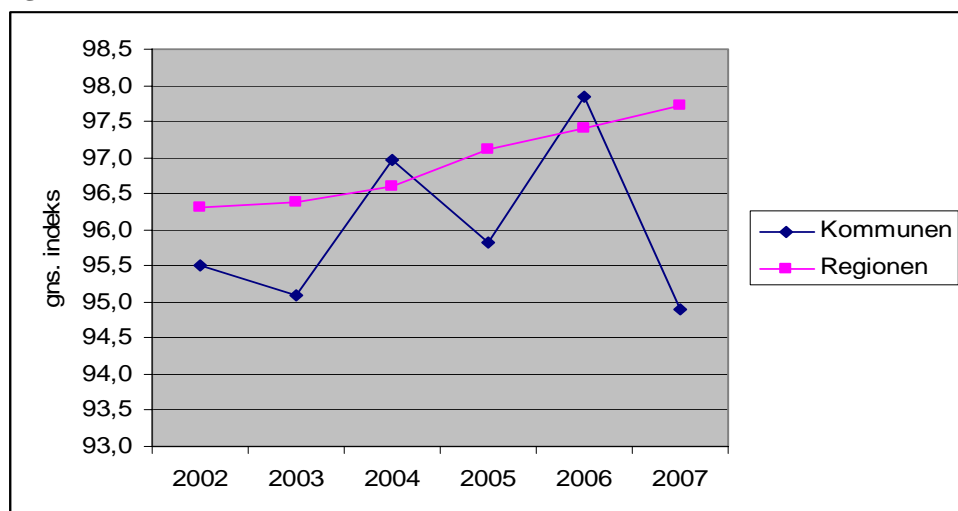
Figur 7-3: Ressourcepres og skat/serviceforhold

Kilde: ECO-nøgletal

Serviceniveau er beregnet som de samlede skattefinansierede nettodriftsudgifter sat i forhold til kommunens udgiftsbehov.

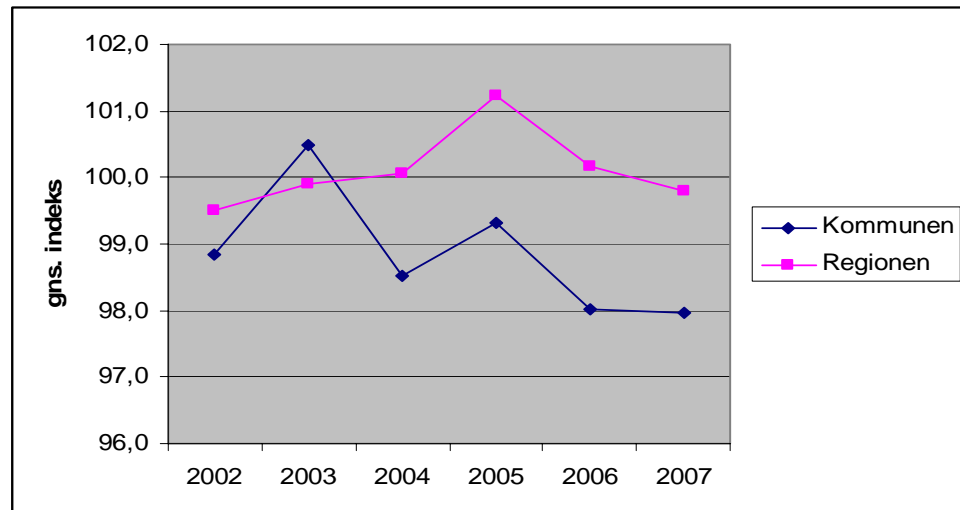
Figur 7-4: Serviceniveau (skattefinansieret)

Kilde: ECO-nøgletal

Balanceindikator er defineret som forholdet mellem skat/service-forhold og ressourcepres (eller forholdet mellem beskatningsniveauet og det faktiske udgiftspres). Indikatoren viser, om beskatningsniveauet er tilstrækkeligt til at dække de skattefinansierede nettodriftsudgifter givet det ressourcegrundlag, som kommunen har.

Figur 7-5: Balanceindikator

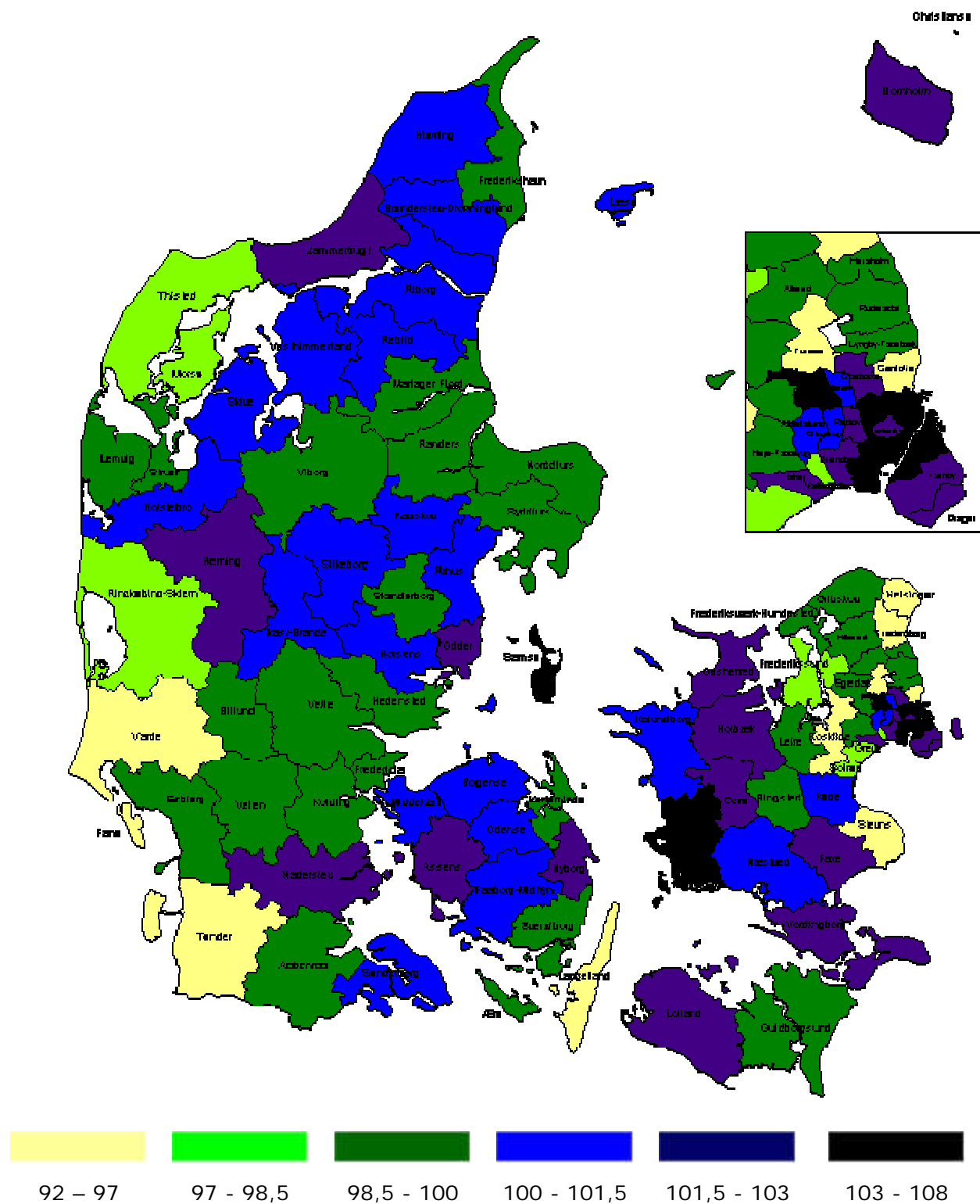

Kilde: ECO-nøgletal

Figur 7-5 viser, at Varde Kommune siden 2003 har ligget på et niveau, hvor beskatningsniveauet ikke er tilstrækkeligt til at dække de skattefinansierede driftsudgifter. Såvel i 2006 som i 2007 er balanceindikatoren beregnet til indeks 96,0.

Figuren nedenfor viser placeringen på balanceindikatoren for alle landets kommuner. Det fremgår af kortet, at Varde Kommune generelt set ligger væsentligt lavere end – ikke bare kommunerne i regionen – men også lavere end de fleste af kommunerne i resten af landet. Set i forhold til nabokommunerne er både Esbjerg, Vejen og Billund væsentligt tættere på landsgennemsnittet (100), mens Ringkøbing-Skjern har en højere balanceindikator end Varde Kommune, men lavere end de øvrige nabokommuner.

Figur 7-6: Placering af balanceindikatorer for alle landets kommuner

Kilde: www.eco.dk/landsgrafik